

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

308306

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I. చెన్నపట్టణము 1914 సం॥ అక్టోబరు నెల 7 వ తేది బుధవారము. No. 172
సంపుటము ౧ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ సంతకము 3. సంచిక ౧౭౨

ఆనందా ఫౌంటేన్ వేనా.

౧౪ వన్నె బాగాదు నిబ్బి చేర్చబడియున్నది. పెద్దకొళాయి యున్నంతవఱకు ఇంకీ చాలాకట్టను. విద్యార్థులు వేలకొలది కొనుచున్నారు. వలయువారలు కాలయాపనమును చేయకొందురు గాక. ఇయ్యది వెతల్పు నిబ్బిలోగాని సన్ననిబ్బిలోగాని విక్రయింపనగును. నెల. రు. 1-12-0. క్రిందవ్రాసియండు విలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

శృంగార నైషధము.

'నైషధం విద్యబోధకం' అని ప్రసిద్ధిచెందిన శ్రీహర్షుని నైషధమునకు తెనుగు. ఇది శ్రీహర్షుని కృతి. అతి ప్రాథమిక విషయము, జగద్విదితము: ఈ పద్యములలో ఒక్కొక్కటికిని టీకాతాత్పర్యములు, ఉదాహరణము, వ్యాకరణము, అలంకారము, నిఘంటు ఎచ్చలెచ్చట ఏదేదికావలయునో సర్వమును చెప్పబడియున్నది. అతి సుందరమైన పటములకూడ చేర్చబడి మేలైన కాగితములు, చిన్నవైజును కలిగి మంచికాగితాలైండు చేయబడి యున్నవి. తపాలాఖర్చు ప్రత్యేకము నెల. రు. 8-8-0.

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెనీ

ఆనందా ముద్రాలయము. బ్రాహ్మ్య, మదరాస్.

THE MASTERPIECE OF
GEORGE W. M. REYNOLDS.
Printed in bold types on Superior
Glazed Paper.

The repeated wish of many a lover of best modern fiction, both Indians and Europeans from several parts of India, Burma and Ceylon, have induced us to undertake presenting in neat attractive volumes, printed on superior glazed paper in bold and beautiful type the following famous Novels of The Immortal Reynolds.

The Soldier's Wife.
In two volumes, now ready with illustrations. Price For two Vols. Rs

1-4-0 Postage As. 3. Extra.
The Faust. a Romance in two volumes. Each volume. As 12. Postage As. 2.

The first volume of Faust is ready for sale and the second is in print and will be sent soon to the purchasers of the first.

Superior Watch Co.,

Post Box 167, (A) Madras. E

సంజీవరత్న.

ఇదియొక గొప్ప క్రియ నిమిద్దీ చేసిన తామ్రము. ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని నుంకరించుకొనిన, దేహ సంరక్షణకు కావు. 2 కలరా, అమ్మవారు మొదలగు అంటు బాధ్యములను శోకనీయదు. 3. భూత ప్రేత పీడాచములను పాపదోలు. 4. వ్యాధులు, పీడలు, ఆపదలు, గండములు తొలగిపోవును. 5. నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, బిళ్లలు, బెణకులు, హరించును. 6. ఆరోగ్యము, అద్భుతము, విశ్వస్యము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును. 7. మృతశత్రువులు ప్రియమిత్రువులగుదురు. 8. నీవాదం తెలుచును. 9. సభకట్టు, సర్వజనవశీకరము. 10. నీవొక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యాధ్య సమేతమై కెల్లబోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని వెళ్లిన తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని అనుభవజ్ఞులు చేసినట్లు వినిపింపబడుచున్నట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ఇది సర్వవిధ వేదమును నొక భూమియై మహాత్మునిచే గనినెట్టబడినదేగాని కాలానిత వేదదారులకల గనినెట్టబడినదిగాదు. శ్రీపురుషులు ఆ బాలకృష్ణులందరను తెప్పించుకొని ధరింపదగిన అమూల్యమైన సుప్రశస్తతైన రత్నతామ్రము. తామ్రము నెల రు. 1-8-0 లు మాత్రమే. వలయువారు:—పి. ఆర్. జనార్దనరావు, మెస్సరిస్ట్రు ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా.

ది నెవ ప్రి క్. ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును. చందా సరి నకు రు. 12-0-0 3 మాసములకు రు. 3-4-0 6 మాసములకు ,, 6-4-0 1 మాసమునకు ,, 1-2-0

క్రొంప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,

రయిను మిల్లులు,

పిండి మిల్లులు,

నీరుతోడు యంత్రములు,

మొదలగు వాటినిన్నిటిని ఆవిరివలన గాక, గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుచ్ఛక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడపింపవలయు ననువారు

ఎస్టిమేటులకు, స్కిములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది

మానద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

మేము ఎంగల్ బస్సు లూబ్రికేటింగు ఆయిలులకు ఏజెంటులము.

చిరునామా:—

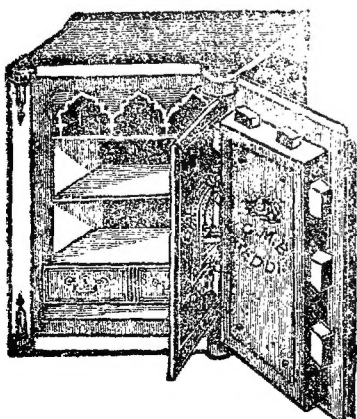
నెం 7, ఆర్మీనియన్ వీధి,

మదరాసు.

The Crompton Engineering Co.,

7, Armenian Street, MADRAS.

ఇస్తున్నట్లు.

విదేశాల్లో కాక లభింపను అందముగా భద్రముగా నీమిదీగములలో కొత్తకేకలతో వెట్టెలు మావల్ల బహునాణెముగా తయారుచేయించబడును. ఆర్డరు యిచ్చువారు నైజామందము మీగము వివరము వ్రాసుకొనుచున్నాము. విక్రయార్థము మొత్తము

గో కొనువారికి డిస్కౌంట్ యియ్యబడును. పంతుప్రొల్లములకు మోసపోగూడదు. మా వెట్టెలవిషయమై మేము జనాబుదారిగా యుండగలవారము. వలయువారలు యాక్రింది విలాసమునకు వ్రాయవలయును. సి. ఎం. బాలరామిస్వామి (4-9-14) నెం. 61, గోవిందప్పనాయకవీధి, మద్రాస్.

అమృతాంజనము

అన్ని వృత్తులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.

నీచా 1-కి 0-8-0 లకాలు మాత్రమే

తెలుసుకొనుల మాన్యును. వాడుకబొట్టల బావులు

చాచ్చిపుసుకల బారదోలును. పోట్లబొట్టల

వనమూలికలచే హిందూ దేశీయము

తయారుచేయబడు సుందరము.

మనానగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నాము.

పంచభావచీటి మాచికొనిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 109, హార్ట బొంబాయి; లేక నెం. 9, జహంగీరువీధి, జాల్మిటపున్ మద్రాసు.

చిరునామా:—ఆంధ్రప్రదేశ్ కాకర్యాలయము, పోస్టబాక్స్ నెం. 212, మదరాసు.

కలరాకు సిద్ధోషధము

౧౦౦-కీ-౯౯-గుణము.

తప్పక యేదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణముగను స్థిరముగను
వ్రం చు ను.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-౧ 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-౧౨

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గిరైలుస్టేషనును దెలుపవలెను.

వైద్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు,

ఎ.వి. యస్. ఏ. యం. బి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

ఔలిగ్రాం అడను
పండిట్, మదరాస్.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో

సాము తిరుగ నీయబడును.

100 మాత్రలుగల స్తీసారు. 2-0-0

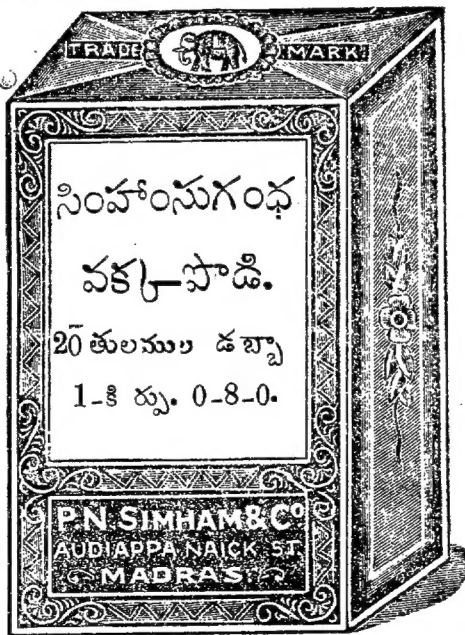
పోస్టాఫీసులువగయిరా ప్రత్యేకము.

నమ్మకపూరున మందులు యింకను కలవు.

కేంద్రము ఉచితముగ పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో,

ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

పి. ఎ. సింహాం. అండు కంపెనీ,

26 ఆదియప్ప నాయకపేడి, మద్రాసు.

వనోషధి సారసపరిల్లా.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును.
జీర్ణపోట్లు, పాలవాయువుపోట్లు, రసవల్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన
సయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును
శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
బుగ్గీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనపించును. రెండుసీసాలు
వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.

సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫనస్వాడి. నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

జీర్ణ సామము.

ఆకలిలేకపోవుట, అగ్ని మాంద్యము,
మలబద్ధములకు మంచిమందు.

25 మాత్రల డబ్బి 1 కి వెల 1-4-0

అమృతాంజనము డిపో, పో, బొంబాయి

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు.

ఆటోదిల్ బహార్ (రిజిస్టర్డ్)

అనుప్రాగ్ధేయలకు ద్వైతంపడిన ఆత్మ రుపయోగింపవలయును.

మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన
యందునది, కొన్ని ఏర్పరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే
తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మద్యసారము చేర్చబడ
లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని
బొట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పతోట
లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన శయికముల
పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మర యొక్క సువాసననుభవించుటకయి ఆటోదిల్ బహార్ యివ్వవని మీదగ్గిరనున్న
మెపుకీపరు నడుగవలయును వారితావున లేదని మాకు ప్రా
యము. చిన్న బుడ్డి విలంబ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0,
క్లబ్బు ఆత్మరగల పెద్దసయిబుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరలో
మరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ టాడుచుండు కార్డులు డబ్బా 1-కి
0-10-0. వి. సి. ఖర్చుకొనవారే ధరించవలయును.

సోలు ఎజెంటులు—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్
కంపెనీ కంపెనీ, 155 జామా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏజెంటు:— మెహత పురమోతం మూర్తి
సెం 2కి, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్రవరు బజారునమీదం మదరాసు.

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది శరీరమునందు ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన భౌతిక
కుల అతిరహస్యపు జ్ఞాపకము. దీనిప్రభావము కనుగొన
వలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు
కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుం
కత్యము పోగొట్టుటకు యంతకుమించినది లేదు. జన్మోద్రియ
దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును
కుభ్రపరచి శరములకు పట్టుత్వమును దేహమునకు బలమును
కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు దేహములను మొదలంబు
నాశము చేయుటలో శరీరమునందు "సర్వజీవన్" ఇది
శ్రీలు, పురుషులు, బాలరు వృద్ధులు అందరును నుపయో
గించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి
మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

కెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,
(13-5-14) కలియుగభీమ.

16 కృష్ణపు మొదలివీధి, తిరుపల్లి క్లబ్బి మదరాసు

గ్లోబ్ కంపెనీవారి బొటనవేలి ముద్రపెట్టెలు.

చాలా ప్రసిద్ధిగాంచినది. వందల
వందలు విక్రయము. కెల పెట్టె 1-కి
రూ 1-4-0 పోస్టాఫీసు వేరు. ప్రాంతమిగి
నోట్లు మొదలగువాటిమీద నికానిదార్ల
చే వేలిముద్ర వేయట సర్వత్ర ఆవలం
దించుచున్నాడు. వర్తకులు, ప్రింట్లు,
యినాందార్లు మున్నగు వారికి మిగుల
ఉపయోగము.

గ్లోబ్ కంపెనీ, గుంటూరు.

సంక్షిప్త పాడి.

డబ్బి 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

పంటిసెప్పులకు దివ్యోషధము. సువాసనగలిగి
ఉండును. సర్వసామాన్యముగవాడుటకు దగిఉన్నది

అమృతాంజనము డిపో పోర్టు బొంబాయి.

క ప హ రి.

సీసా 1-కిరూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్యాసకోశములందు బలహీనతవలన వీర్వగును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన వీర్వదిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింతు దగ్గు. శ్యాస కోశముల నూత్న నాళములందు వీర్వదగ్గు. ఉబ్బి సము, తుయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసినమందు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 9, జహంగీరుబీధి, మదరాసు.

దినపత్రిక

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయముండును.

చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0.

6 మాసములకు రూ. 6-4-0.

3 మాసములకు రూ. 3-4-0.

1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

వాతావరణస్థితి

1914 సం॥ ఆక్టోబరు నెల 7-వ తేది

ప్రదేశములు.	అక్షాంశ 7 డిగ్రీ, ఉత్తరముం 8 గంటలకు నాయునీడనుము అంగుళములు.	కడలి-24 గంటలలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.		వర్షపాతము.	
		అక్షరమేష్టగ్రత.	విల్వరమేష్టగ్రత.	కడలి-24 గంటలలో	8 గంటలలో మొ. శబ్దకే
గోపాలపురము	29.815	91.5	77.8	...	58.59 32.13
పాల్వేరు	29.820	91.0	77.9	...	58.27 25.10
కాకినాడ	29.825	93.8	76.7	...	28.02 24.65
బందరు	29.824	95.0	74.9	...	28.07 26.06
గుంటూరు	...	94.5	72.0	...	24.85 ...
నెల్లూరు	29.805	97.0	76.8	...	17.62 18.68
మద్రాసు	29.817	97.2	77.1	...	21.55 19.87
కడపూరు	29.832	90.4	79.9	...	27.98 18.45
నాగపట్టణము	29.815	89.7	77.1	...	12.98 14.05
కొలంబూ	29.855	86.2	74.2	0.46	41.46 42.78
తిరువనంతపురము	29.828	85.6	75.5	...	46.15 41.90
కొచ్చిక్	29.818	87.2	75.9	...	86.46 30.16
కల్లికోట	29.816	85.8	75.6	...	98.84 102.27
మంగళూరు	29.818	87.7	76.0	0.67	188.70 117.94
బొంబాయి	29.841	83.3	78.4	...	81.88 72.22
హైదరాబాదు	29.800	80.7	70.7	...	41.78 26.24
అనంతపురము	...	91.0	68.9	...	15.86 15.21
బళ్లారి	29.809	93.8	69.6	...	15.47 14.14
కర్నూలు	29.874	92.5	69.6	...	25.47 22.12
కడప	29.801	95.3	70.2	...	22.48 22.27
బెంగళూరు	29.813	84.5	65.8	...	21.15 25.95
కొడైకనాలు	22.773	59.0	60.1	0.55	44.52 68.92
ఉదకమండలము	28.893	84.5	51.4	...	55.59 38.56
కోయంబటూరు	29.838	89.1	70.1	0.87	5.88 10.07
కెల్లూరు	29.822	98.7	72.2	...	21.00 28.09
సేలము	29.856	91.2	71.8	...	26.40 28.45
తిరువనాపల్లి	29.840	96.5	78.6	...	10.08 17.13
పుదుకోట	29.843	90.9	79.2	...	22.11 19.87
మధుర	29.855	92.0	75.2	...	14.51 19.62
తిరువల్లూరి	...	...	...	0.73	8.81 8.23

తూపాను అవ్యక్తమగుటతోడనే బంగారాభాతము నకు ఉత్తరభాగమున వాయుభాగము, చాలవృద్ధియగుచున్నది. ఇది ద్వీపకల్పమునకు ఇంచుమించుగా నెప్పటికలెనే యున్నది. తూర్పుతీరమున మధ్యమెట్ట పరిమాణము యెక్కువగనున్నది. ఇక్కడను, దత్తమండలములోను మైసూరులోను పుట్టితూట వేడిచాలయెక్కువగా నున్నది. దత్తమండలములలోను, సర్కారులోని కొన్ని రాత్రులయందు ప్రదేశములయందు వేడిమి సామాన్యస్థితికి 2 డిగ్రీలు మొదలు 5 వరకు తగ్గియున్నది. చెన్నపురితీరమున వాయుమండలముచాల ఆరియున్నది. దక్షిణభాగమునకుచివరనున్న తక్కినచోట్ల కొద్దిగ మబ్బులుపట్టుచున్నవి. పడమటితీరమునను, కర్నాటకములోను, కొన్ని జల్లులుపడినవి. ద్వీపకల్పముయొక్క దక్షిణమున వర్షము కురియును నే యున్నది.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్ను, వాతావరణశాస్త్రజ్ఞుడు.

స్థానియవార్తలు.

జయంతి రామయ్యగారు:—ప్రస్తుతము చిత్తూరులో డిప్యూటీ కలెక్టరుగనున్న జయంతి రామయ్య పంతులుగారిని గుంటూరుకు బడలాంబించిట్లు తెలియవచ్చినది.

డిప్రీట్టు ముసనలు:—బరహంపురములో ఫస్టు గ్రేడు స్టీవరుగనున్న బాబు తగ్గి చరణరాధ ది. ఏ. గారిని ఆస్కా డిప్రీట్టు ముసనలుగ నియమించిట్లు తెలియ వచ్చుచున్నది. ఉరియావారిలో డిప్రీట్టు ముసనబుడదవని పొందుటకు పీఠే ప్రభులు

మన(నెడిడిన్) మేజిస్ట్రేటుగారు:—మన (నెడిడిన్) మేజిస్ట్రేటుగా నియోజితలయిన మల్సూరు వై నాడు డివిజన్ ఆఫీసరు, యల్. యె. కామయ్యేడ్ గారు, సదరు డివిజన్ చార్జిని, అసిస్టెంటు కలెక్టరుగారగు జి. యె. భాగను దొరగారికి 4-వ తేది అప్పగించిరి.

మర్కంపైలు బ్యాంకు:—యధ్యక్షునకు వెళ్లిన ఉద్యోగుల కుటుంబములకు సహాయముచేయు నిమిత్తము లాండ్స్ డౌను దొరసానిగారికి నిధిని నెలకొల్పిరి. దీనికి హిందూదేశములో చందా వేయదలచినవారినుండి సామూహికములచేయవలసినది. అని లండనునుండి యిక్కడి శాఖవారికి తెలియ జేయబడినది.

ముత్యాలపేట హైస్కూలు లిటరరీ సంఘము:—నేటిసాయంకాలము 5-15 గంటలకు ముత్యాలపేట హైస్కూలులో మానసియులగు సదాశివయ్యగారి ఆధిపత్యము క్రింద నొక సభజరుగును. దివ్యజ్ఞాన సమాజమునకు చెందిన కె. నారాయణస్వామి అయ్యరు, గారు ఉపయము గురించి ఉపన్యసించుదురు.

చెన్నపురి భారతీయ సంఘసంస్కరణసంఘము:—రేపు సాయంకాలము 5-15 గంటలకు జార్జిటవుకలోని ఆంధ్రు సహాయనందు మానసియులగు సి. శంకరనాయకు సి. వి. ఇ. గారి ఆధిపత్యముక్రింద నొకసభ జరుపబడును. ఎస్. క్రీష్ణవాస అయ్యగారు బి. ఏ. కె. ఎల్., గారు, ఆంగ్లేయప్రభుత్వము సంఘసంస్కరణమునుగురించి ఉపన్యసించుదురు.

బి. వి. యస్. యస్. కంపెనీవారి చందా, గెయిడా, కేకరైను, ఆస్కారు, లైట్నింగు, అను పోగయోడలు మద్రాసునుండి వరుసగా బొంబాయి రంగూను, సింగపూరు, కలకత్తా పట్టణములకు శివవారమునాటిరాత్రి వెళ్లినవి. చందా పోగయోడను గవర్న మెంటువారి డైరెక్టురుచున్నకొని, యధ్యధరంగమునకు బంపవలసిన కొన్ని సరకులకు బంపిరి.

అసి బెసంటుగారి జన్మదినోత్సవము, కుంభకోణ మందలి బ్రహ్మ విద్యాలయ మందిరమున గడచిన గురువారము నాడు రాయబహుదూర్ బిరుదాంకితులు మానసియులగు వి. కే. రామానుజాచార్యులవారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగెను. వైవిధ్యమైన సభ కలయుతగుణమున సబ్జెక్ట్, పాలసుబ్బాబ్బయ్యగారు, కీర్తిశేషులయిన చక్రపాణి నెట్టిగారి ఛాయాపటమును వైభవవందలి మేడవైసి ప్రేక్షకులుగూర్చుండుచోట, బహిరంగ పఠించిరి.

పనికిమాలిన కాగితములు; యధ్యధహము:—యధ్యధ సహాయనిధికి ద్రవ్యమును అనేక మార్గులులో చేర్చవచ్చును. అతిములభవగు మార్గుములు కొన్ని వచ్చు. వానిలో నీక్రింది దొక్కటి. లండనునగరమున కొందరు ప్రతియింటికి వెళ్లి పనికిమాలిన కాగితములను యిట్టియొకొని వానినన్నింటిని చేర్చి మిల్లులకు విక్రయించి, యావైకమును యధ్యధసహాయనిధికిచ్చుచున్నాడు. మిల్లువారు వానితో మరల మంచి కాగితములు చేయుదురు ఈతీరున సన్నిదేశములం దెల్లరును పనికిమాలిన కాగితములను వృధాపొనీయక చేర్చి వానివిక్రయమువలని వైకముతో నీనిధికి సహాయము చేయుట కడుసులభ మగునుగా.

ఫినాన్సు కమిటీ సభ్యులు:—మానసియులగు పి. ఎస్. శివస్వామి అయ్యరు, 50 హోటల్స్ మద్రాస్. ఏ. జి. కార్త్యు ఏ. బట్టపర్రు, ఎల్. జేవిడుక, ఎస్. బి. మర్రెగార్లు దొరతనము వారిచే సభ్యులుగ నియమింపబడినారు. మానసియులగు డాక్టరు టి. ఎం. నాయరు, రావుబహద్దరు, ఎం. రామచంద్రరావు పంతులు, రావుబహద్దరు, పి. కేశవశర్మ, రావుబహద్దరు ఏ. సుబ్బారాయలు రెడ్డి, కే. రామ అయ్యంగారు, వి. ఎస్. శ్రీనివాస శాస్త్రి గార్లు శాసనసభలోని ప్రాతినిధ్య సభ్యులు యెన్న కొనిరి.

అంబులెస్సు ట్రైనింగు:—డాక్టరు యె. రామగౌతు గారిట్లు వాయుమన్నారు. యధ్యధనుడు ప్రజాకులయినవారి పరిచర్యకై యెచ్చికముగా బోడలంబించినా రికి వలయుతీసు, ప్రస్తుతి మొకడట్లు, 60 మందికి, 11 ఉపవ్యాసముల మూలకముగా నేర్పించునాడు. వారిచేట్లను, చిరునామాలను, నెంటుజాన్ అంబులెస్సు సంఘస్థానిక కార్యదర్శిగారికి (వ్రాసి పంపిరి. వారిని బరితీరించి యోగ్యతాప్రతిమల నొసంగలై కార్యదర్శిగా రేర్పాటుచేయుదురు. వైపరిచర్యకై తీసుగోరు రెండవజట్టువారిని బోధించి, తయారుచేయ నేను సిద్ధముగానున్నాను. ఈజట్టులో తేరినప్పటికి 60 మంది ధరభాగులంపియున్నారు. మయికిల్లను నలవులు వెళ్లినవారి, తీసుకులుగా గోరువార్త తిరగతిలో జేరవచ్చును. ఈరెండవజట్టునకు బోధవైగురువారము మొదలు మామూలు ప్రకారమే సాయంతనము 6 మొదలు 7 గంటలవరకు నానర్సింగుహాల్లో ప్రారంభింపబడును.

మద్రాస్ కార్మికేషనులోని వింతసంగతి:—స్వకాన విచారణాధికారిగానగు నొకడు, పూర్వము రెండుపర్యాయము లాయద్యోగమునుండి తీసివేయబడి మఱు నెట్లో వైయద్యోగము సంపాదించుకొనేర్చిన యాతడు, పట్టణాలో గ్యవిచారణాధ్యక్షుని యనుగ్రహితీయముచే నాతనికి వైయ 12 మంది యద్యోగులలో నొకనికి గావలసి యద్యోగ్య విచారణాధికారిద్యోగమును బొందెను. వై పన్నిద్రులు నీతనికంటె నెక్కుడుజీతములవారును, 2 మాసాల మద్యగాను భవమునుగలవారట. వారినివిడిచి, వారిస్వార్థముల కేలగలిపి, రెండుపర్యాయము లద్యోగమునుండి నిలుపుదలచేయవలసినంత దోషయుక్తుడగు నీతనికాయద్యోగము నిచ్చుటకు గావలయు కానరాదు. ఆద్యోగ్యవిచారణాధ్యక్షుని కార్యస్థానమునకు బ్రధాన గణితుడుగానుండి పూర్వముకడు కొంతద్రవ్యముపహరించి పాటిపోయెను. మనయోగ్యవిచారణాధ్యక్షులు కార్యబహుళ నిర్వహణలంపటలై యుండుటచే నాలాటిస్వల్పమోషముల గమనించిరి యనుకొందము. ఆట్టిదోషి, వా.కంటె నుద్యోగానుభవమును, ఘోషాయందును, నెక్కుడగు పన్నిద్రులకు దాటి యెన్న తాధికారమందిన విషయమునేని గమనించవలయును. వై పన్నిద్రులు తమకు న్యాయము గలుగలేదను విషయముచే వాళ్ళ క్యోముల నుజేతువారైన వారుల యద్యోగ్యమునకుభంగము గలగజేయుటను నాద్యోగ్యవిచారణాధ్యక్షులు పారిత్యక్త్య సంఘాధ్యక్షులు యొచ్చినవలయు.

మదరాసు లేడిస్ డిపో:—ఈ స్థాపనమునకు వారీములు లాయసంఘములకు ప్రతిస్థులుగ నున్నా.

లేడిస్ డిపోయెక్ కల్లు:—తిరువేంకటాచారియగు గారి భార్య, తయార్జి గారి భార్య, మేడ్చివోరసాని.

ఆంగ్లో ఇండియన్ ఆసానీయెక్:—రిన్యంగు దొరసాని, రెక్కాకాటర్ దొరసాని, రెవీరోదొరసాని.

హిందూలేడిస్ కల్లు:—రాజగోపాలస్వామి మొదలి యారుగారి భార్య, సంబెరుమాట్ల కెట్టిగారిభార్య, తిరుమలపిల్ల గారిభార్య.

గాడ్డక్ కల్లు:—ఫారెస్టర్ దొరసాని, ఫాన్సీదొరసాని, తెయిలరుదొరసాని.

మదరాసుకల్లు:—స్పెక్టర్ దొరసాని, జోనోవాక్ దొరసాని, హోల్దోదొరసాని.

ఈక్రిందివారు కార్య నిర్వహకురంద్రుగ నెన్న కొనబడిరి.

అధ్యక్షురాలు:—లేడివాలెస్.

పరిచేయుకాఖకు కార్యదర్శిలు:—స్పెక్టర్ దొరసాని, తయార్జి గారిభార్య, ఫారెస్టరుదొరసాని, తెయిలరుదొరసాని.

కస్తువులనుకొనువారు:—జోనోవాక్ దొరసాని, మొకటూచారియగుగారిభార్య, రెవీరోదొరసాని, మేడ్చివోరసాని, సంబెరుమాట్ల కెట్టిగారిభార్య.

కట్టించువారు:—ఫారెస్టరుదొరసాని, రిన్యంగుదొరసాని, ఫాన్సీదొరసాని.

కోశాధ్యక్షురాలు:—రెక్కాకాటర్ దొరసాని.

మిటికార్యదర్శి:—హోల్దోదొరసాని.

ఈ యేర్పాటులుగా, పంపకలకుగావలసిన వారుగట్లు మొదలయినవారిని, శ్రీలక్ష్మీశ్రమకాల సహాయముతో, నాయత్తపరచుటకుగాను పొందెను. వారి సాయము, వైవిధ్యములకు వైద్యముచేయుటలో తోడ్పడు నన్నుకు ఉడుపును మొదలయినవారిని రెయారుచేయుటకు లాకె, మెక్లెన్ దొరసానులగు నెక్కుడుకు ప్రభ్యుగారిచే చేర్చువలసి.

లోకోభిన్నరుచి:—అనునట్లు పలువురు పలుకెఱుగుల వారి నారి దేశాభిమానమును జూపుదురు. లండనులో నొకకంట పూటియింట నొకదవ్యునడు, వ్యభాషయు, జ్యోతిషము మాత్రమే నేర్పవారి, ప్రస్తుతిగ్రామము మగి యుకకు జర్మను భాషలో నొకడయునుగాడనుగొందన ప్రమాణము చేసెను.

ఇండియాదేశమున పరిశ్రామికస్థితి

పరిశ్రామికాధికారి కృతజ్ఞము.

II

ప్రతివిషయమున వ్యవసాయ శాఖాధికారిగారు చెప్పి యున్నారు. గాని సంక్షిప్తవిషయమున నది పరిశ్రమాసక్తిని కలిగించువిషయము కాదు. ఇది నిచట దానినిగూర్చి మనమా లోచింపవలసివచ్చును. ఆయనయును నేనును చమురునుగూర్చి యున్న చమురుగూర్చియు గూర్చియు ప్రత్యేకముగ వివరించి యున్నాము. గ్రామీణుల గొడ్డు మేకచర్మములను గూర్చి ప్రత్యే కముగ తెలిపియున్నాము. యాయుధవ్యవసాయమునకు కొంత స్థానముగా తెలియుచున్న గూడ నీసరకుల సంరక్షణమున కిదివరకుచేసిన ప్రయత్నములకన్న నధికముగ నిపుడేమియు చేయు నవసరములేదని చివరకు మేముండర మభిప్రాయపడితిమి.

దిగుమతిసరకులలో సంరక్షణమును గోరువది చెండు విధములుగా భావింపవలెను.

(1) లోహములు, యంత్రసామగ్రిలు, (2) పరిశ్రమల కుపయోగించు సరకులు.

మొదటితరగతిలోని సరకులను గురించి మనమేమియును జదియనక్కరలేదు. మనకు కావలసిన వస్తువులను ఇంగ్లాండు లోని వస్తువులు సరిపడునట్లు పంపలేకపోయిన సంక్షోభ సవసరములేదు. ఒకవేళ నట్లు జరిగినను ఇంగ్లాండులో దొర కనినవస్తువులను అమెరికా (యన్ టైటెడ్ స్టేట్స్) నుండి మనము తెప్పించుకొనవచ్చును. వారు సంతోషపూర్వకముగ మన కొనుగోదరు. ఈతెగలోచేరిన సరకులు చాలస్వల్పము. వానిలో ముఖ్యమైనవి రంగుసరకులు. ఈసరకులు పంపబడుట కవసర మగు కొత్తపర్మాటులనుగూర్చియేమిదినపనులను వివరించుచు డాక్టరు మార్షడేనుగారు వ్రాసిరిగాని యిదివరకేరంగు సరకుల పరిశ్రమయంతయు జన్మించి గుత్తగొని యుండుటచే నిదికొంత చిక్కుప్రశ్నయే యగును.

తక్కిన అయిదుపరిశ్రమలు అద్దములు అగ్నిపెట్టెలు తాళములు బంగారు పింగాణిగన్నెలు వెనకెత్తు.

ఈపరిశ్రమలను యిండియాలోచేయుట కవకాశమును వానికి కావలసిన సరుకులనుగూడ మున్నవిగాని యిదివరకేమి చేయబడని పరిశ్రమలలో నే వీనినిగూడ చేర్చవచ్చును. వీనిని

గ్లా వివరింపవచ్చును. అద్దములలో నాణ్యమైన లుగూడ విదేశములనుండి వచ్చుచున్నవి. వాని నిచట ఆయారు చేయుట సాధ్యముకాదు గానివిశేషముగా విడుదల యగు కొన్నిరకముల అద్దముల నిచట తయారుచేయవచ్చును.

వెనుకటి అద్దముల ఫ్యాక్టరీయజమానితో పరిశోధము పరిశ్రమ నేర్పరచుటకునే సంకీర్ణించియున్నాము. కాన నీపరి శ్రమవిషయమున ప్రత్యేకముగ వివరించెదను. జర్మనీ ఆఫ్రికా దేశములనుండి 2 లక్షలవిలువగల సరకులను స్కాండినేవియా జపానుదేశములనుండి 10 లక్షల విలువగల సరకులను అగ్నిపెట్టెలను కొనుచున్నాము. వీనిలో విశేషభాగము సరుకులదిగు మతియింక నాగిపోలేదు. వీనికి సరిపడుపుల్లు దొరుకునా లేదా యను విషయమింకను పరిశీలనచేసి యున్నది. ఈసందర్భ మున ప్రస్తుత మాపరిశ్రమ సారంభించుట యుక్తమాకాదా యనునది యలోచింపవలసిన విషయముగా నున్నది.

అగ్నిపుల్లు చేయుటకు తగినయంత్రములు యిండియాలో ప్రస్తుతము లేకపోవుట మరయొకచిక్కుగా నున్నది. అవిఎచట దొరకునో కనుగొనివ్రాసి వానిని తెప్పించునరీతి యిప్పటి యనుకూల సందర్భము చాలవరకు తప్పిపోవుటగూడ తటస్థింప వచ్చును.

తాళములు బంగారు, చేయుపనులు కొంతవర కారం భింపవచ్చును వానికైనను యంత్రసామగ్రి లేదగాన యుద్ధము ముగియవరకును గూడ వానిసారంభింప నవకాశములేదు.

పింగాణి సరకులను చేయుటకు గూడ నిట్టి యిబ్బందియే కలదు. కాని నేనీ విషయముల నన్నిటినిగూర్చియు విచారణసారంభించినాను. పశ్యవసానమున ప్రసించి వీలువెంబడి నాచరించుటకు మనము సిద్ధముగానుండ గలము.

సామునకు గిలతులరూపాయల విలువగల వెనకెత్తు దిగుమతియగుచున్నవి. విడుదలకాదగిన సరకులను తయారుచే యుగిలినవో స్వదేశవెనకెత్తు పరిశ్రమసారంభించుటకు చాలి నంతప్రాధాన్యతకరముగా మనకిమొత్త మగపడుచున్నది. వెన కెత్తు చేయుటయందు ప్రత్యేక నైపుణ్యముగల యొక పరిశ్రామి కునికి నేను వ్రాసితిని. కొద్దిరోజులలో నావిషయమున మరి కయొ సమాచారమును వెలిబుచ్చెదను.

చివరతరగతి పరిశ్రమలు కాగితములు, సబ్బు, పట్టు, లాంపులు, ఇనుపసామానులు, మృణ్మయ సామగ్రిలు, కొవ్వువస్తువులు, సిగరెట్లు-ఈవస్తువులను స్వదేశమున చేయుటకు విషయములెంతమాత్రమును ప్రోత్సహకరములుగా కనబడుటలేదు. ఇండి యాలోని ప్రస్తుతపు ఆర్థికస్థితి ఎంతమాత్రమును అవకాశ మొసగుచుండుటలేదు. ఈవిషయముల నన్నిటినిగూడ దొర తనమువారు ప్రారంభింప జాలరుగాని నిట్టివానికన్న నెక్కువ యవకాశములుగల పరిశ్రమలు మరికొన్నియుండ ప్రస్తుతము మనమి చివరతరగతి పరిశ్రమనుగూర్చి ఆలోచింప నవసరము లేదు.

ఈజాబితాలో నూచింపబడిన వానిలోనొకటి చెండు క్రొత్తపరిశ్రమలు గూడవచ్చువి. వీరిలో కట్టుబట్టుపరిశ్రమ యొకటి. వీనినిగూర్చి నేను త్వరప్రభుత్వతరములను జరుపుచు న్నాను. ముందువివరించెదను. ఈదిగువను వేరువేరగ పరిశ్రమను గురించియు చర్చముల వ్యాపారమును గూర్చియు రంగుల పరిశ్రమను గూర్చియు ప్రాథమికసమాచారములను వివరించి తిని. అద్దములను వెనకెత్తునుగూర్చిన సమాచారములను ముందు వివరించెదను.

వేరువేరగ.

వర్తకమున కిప్పుడు గలిగిననడిచుకుటలను నూనెవర్తక మునుమనము ఆశ్రయించుకొనుట కిప్పుడుతగిన తగణమువచ్చిన దని యాశాపరులగు కొందరు తలచుచుండురని నానమ్మకము. నూనెచేపింపుటకు బదులు నూనెగింజలను ఎగుమతిచేయుట ఆర్థిక పరిశ్రామిక సందర్భముల కవకాశములనుట నిజమే గాని సీరముగా జరుగుచున్న నూనెవ్యాపారము మరియొక దారికి మార్చవలెనని నీమాత్రపురాత్మాలిక వర్తకవిశోధము కలిగింత మాత్రమున ప్రయోజనము లేదు. అప్పు మొక ర సంవత్సరములైన నీయుద్ధముట్లు జరిగినవో యిండియాదేశమున కట్టిలాభముకలుగుట కవకాశముండునుగాని యాయుద్ధము ఆరునెలలో కాదన్న నొకసంవత్సరమే జరుగునేమోగాని అంతకన్న నెక్కువగా జరుగదని నాతలంపు. ఈస్వల్పకాల మలో నిదివరకుచిర కాలమునుండి యొకచోటజరుగుచున్న పరి శ్రమ అగిపోయి మరియొకచోట ప్రారంభమగుట కవకాశము లేదని నాకు గట్టిసమ్మతము కలదు. ప్రస్తుత సమయమును బట్టి కాంతి సమయము నందు కన్న నీ సమయము న నిండియాదేశములో మేనువేసగగింజలకన్న వేరువేరగా నేనధిక ముగ నిలువచేయుట కవకాశము కలదుగాని అంతమాత్రమున సరకు విశేషముగ నిలువచేయ వీలులేదు. ఆమాత్రపునిలువ మానెనో మార్చెల్లునా నె వ్యాపారమునడగ ద్రొక్కవలె నన్న నది స్వస్థభ్రాంతియని నేనూహించుచున్నాను. చిన్న చిన్న ఆండర్స్ మరలవంటి మరలకు పని కలుగజేయవచ్చును గాని మనదేశమునందుండి విశేషముగ నెగుమతియగుచున్న సరకులన్నిటిని నూనెచేయుటకు కావలసినవెద్ద యంత్రముల నేర్పరచినవో మరల మార్చెల్లు నూనెవ్యాపారము చక్క బడుగానే యాపనిముట్లన్నియు పండుకొనవలసి వచ్చునేమో యని నే నూహించుచున్నాను. ఈలోగానే పరియంత్రమును పూర్తిగానచ్చును గాని అప్రశ్నయివిషయముతో సంబంధించినదిగాదు. వానినికొరకు లిటులనే మరికొంతకాల ముండిన నా విషయమున సంకీర్ణసమాచారము తెలియపరచెదను.

సెప్టెంబరు 26 వ తేదీని చెన్నిరాజధాని దొరతనము వారి యంత్రపు నొసంగిరి.

పరిశ్రామిక శాఖవారు ఆండరసను నూనెమర కిదివరకే కొనియున్నారగాన నీ మరల నెలుల నడపింపవలెనో తెలియ గోరు ప్రజలకు ఆయంత్రములచేత పనిచేయించి చూపించుట కను అట్టి యంత్రములను పెట్టదలచిన వారికి తగిన సలహాల నొసంగుట వర్తమానముల నెరింగింపట మొదలగు సహాయ మును చేయుగలందులకును పరిశ్రామికాధికారి కొరుచున్నా ము. ఆయననూచించినట్లు మరలను మరికొన్నిటిని కొనుటయన వసరమని మేమూహించుచున్నాము. చమురుగింజలనువిశేషముగ నలుపగల హైడ్రాలికుమరలను చేయగోరువారికి చూపినవో పరిశ్రమను ప్రదర్శనమునకునుగూడ నదికొత్తమాగ్గముగా నుం డును. కాననింతులకుకాగలవ్యయములను తెలుపుచువివరముగల నూచనలను క్వరలోపంపుటకు పరిశ్రమాధికారిని కొరుచున్నా ము. వేరువేరగల ఎగుమతుల కనుకూలసందర్భములను గురించి దొరతనమువారి కెరింగించుచుండవలెను. వీనికి క్రొత్తక్రొత్త విక్రయసాధనములను కనిపెట్టుటకు వీనినిగూర్చి ప్రత్యేకవివ రణమును వ్రాసింప గోరెదము. ఆవివరణమును ఇంగ్లాండు లోను ఇతరప్రదేశములలోను వ్యాప్త మొనరించినవో వారి వేరువేరగ వ్యాపారమునకు నూనెవిక్రయస్థానములను నిర్మించు టకు ప్రయత్నింపగలరు.

భారతీయుల గానము.

దానిచరిత్ర.

II

నాట్యాంగనవ్యభిచారవృత్తి నవలంబించినపిమ్మట నికవారి గారవముమాట చెప్పునదియేమి? వ్యభిచారవృత్తి బహుపురాతన కాలమునుండియును వచ్చుచున్నట్లు బౌద్ధబౌద్ధ కథలలో నుదాహరణములు కలవు. కాని వ్యభిచారిణులు గాయనిలును నటులునుగుటయు నాటకరంగమున ప్రవేశించుటకు నిటీవల జరిగినమార్పులు:- ఆశోకాశాసనములలో నీగండర్పము స్పష్ట ముగాలేదు. క్రీస్తుపుట్టినపిమ్మట 4 వ శతాబ్దమున నాట్యాంగ నలకు సన్మానము కలుగ సారంభించినది. ఊరేగింపులలోను దేవాలయములలోను వారిచే నృత్యములుచేయింపసాగినని గుప్త రాజుల శాసనములవలన తెలియుచున్నది. తంజావూరులోని దేవాలయమున 400 మంది పదుచుట్టు దేవదాసీలుగా నుండి నట్లు మొదటి రాజరాజను చోళరాజు క్రీస్తుపుట్టిన పిమ్మట 10 వ శతాబ్దమున వ్రాసిన శాసనమువలన తెలియుచున్నది.

పురాతన వస్తుపరిశోధకులు ఈ నడుమ పతనావస్థము లుగ నొనర్చిన శాసనములలో నీదేవదాసీల సంఘపు విషయ ములు విపులముగ నున్నవి. మొదట వీరు దేవాలయములలో నీచ నేవకురాండ్లుగా నియమింపబడి యుండినట్లుకు నుండియ మేమియునులేదు. చెంగల్పట్టుజిల్లాలోనున్న తిరువయ్యూరు దేవస్థానమున నీదేవదాసీలు చేయవలసిన పనులు వివరముగ వ్రాయబడియున్నవి. 14 వ శతాబ్దముననున్న రాజనారాయణ శంభువరాయనుని పరిపాలనమున నీనియమములు వ్రాయబడి యున్నవి. దేవదాసీ లింతటినుండి ఆపువేడతో దేవాలయ ములనలకనక్కరలేదు. వైవేద్యమునకు కావలసిన బియ్యమును వాగుచేయనక్కరలేదని యాశాసనములొనరున్నది. వారు దేవాలయములలో నృత్యము చేయవలసియున్నది. దేవస్పర్ధిని చామరములను చేయవలసియున్నది. వారికు దినమును ఒకనేరు బియ్యపుటన్నమును (వండినదానిని) దేవప్రసాదమును పెట్టెదరు. కాన నిప్పటి దేవాలయము లోని దాసీవాండ్ల స్థానముననే మొదట నీ నాట్యాంగనలుండెరిని తెలియుచున్నది. 14 వ శతాబ్దము మొదలు వీరు నీచ కార్యములను ఉడ్డుట అటుకుట మొదలగు పనులను మాని నృత్యగానములయందే నియోగింపబడు చుండిరి. క్రమక్రమ ముగ నృత్యగాన కళలకు వీరేమూలాధారముగ భావించవలసిన స్థితి కలిగినది. భరతిశాస్త్రము నేర్పినవారు ప్రస్తుతము వేత్త్య లు తప్ప మరియెవరును కనబడుటలేదు. వారి కపటహాసము లును వంక నడకలును చేసన్నలును భూవిలాసములును చూచి పడుచువాండ్లు వారి వలల జిక్కుచున్నారు. పరిత్రమగు దేవాలయమున నృత్యము చేయు దేవదాసీ పక్ష్యాంగన క్రింద మారిపోయి పరిహాసపాత్రమగు వ్యభిచారిణి యొనరి. దేవాలయములలో నేవచేయు నారికణులు నీలివాహ్యులగు రోవెలందులగు గతి పట్టుటచే మతము నిర్ణీతమైనది. దేవాలయములలో మాత్రమే గాక వివాహములయందు గూడ నృత్య గాన విశోదములకు వీరాహ్వనింపబడుటగూడ తటస్థించినది. బోగముమేళము లేని పెండ్లిచేసిన గౌరవమునకు లోబని తలప బడు గతి పట్టినది. దీనివలన నీలి పూర్తిగనశించుటయే కాక జాతీయ సుత్రస్వరసమును జాతీయాన్నత్యమును గూడ నశిం చుటకు గల కారణములన్నిటిలోనిది ప్రబలకారణ మైనది. ప్రస్తుతకాలమున భగవదనుగ్రహమున భారతీయు లాత్మగౌర వాభిలాషులై వారకాంతా సన్మానమును చాలవరకు తగ్గించి వందనపాత్రులగుచున్నారు గాని దేవాలయములలోనికిని ఊరే గింపులలోనికిని గూడ నీ వ్యభిచారిణులను రాకుండ చేయుటకు తగినంత పరిపక్వభావము జనసంఘమునందింక నధికముగ కలిగి నట్లుగపడుట లేదు.

వెనుక స్మృతికర్తలు నృత్యగానములను సంపూర్తిగ నిరసించుటచే వారికోరికలు లోకమున కుపచరించలేదు. సం పూర్తిగ దేనినిగూడ నిరసింప ప్రయత్నించినవో ఫలితములే యుండును. ఇటీవల వారు మరల సామరస్యముతో గానమున కర్హస్థానగౌరవ మొసంగిరి. కాని చెరువు కలుగకుండుటకు కొన్ని నిరోధములను నియమములను వారేర్పరచిరి. పురాణీ ముల గానమును సంకీర్తనమని గ్రామ్యమని చెండుభాగములు చేసిరి. సంకీర్తనమనగా భగవన్నామస్మరణము. గ్రామ్యమనగ శ్రీల యవయవ వర్ణనాదులతో గూడినపాటలు. కాని మరి యొక పారబాటు తటస్థించినది. పాటలో నెన్ని నీలివాహ్య ములగు వర్ణనలున్నను పాట కృష్ణాంకితముగ నుండినవో దాని నప్పటివారు యోగ్యమనియే నిర్ణయించిరి. కాన భోగప రాయణులగు పారంధరునుగూడ భక్తులలోనే పరిగణింపబడిరి.

జీవాత్మ పరమాత్మలకు శ్రీపురుషభావము కల్పించియో గోపి కాకృష్ణులను గూర్చియో వ్రాసింపువలెను సంభోగా ద్వయాచ్యుత కల నలడగముగజేసిన నది సంకీర్తనమనియే వారప్పు డంగీకరించుచుండిరి.

మధ్యయుగమున గానము దభివృద్ధియై మియును జరుగ లేదుగాని వెనకటి శాస్త్రమును చెవకుడ కాసాడిరి. అక్కర చక్రరే కలమునందలి హైందవగానమునుగూర్చి అజలు ఫలము పరముగా వ్రాసియున్నాడు. ఒకసారి గుజరాతు దేశపు నాదీవజులొకరు ఏకకాలమున 18 బాతుల తాళముల కనుగుణముగ స్వరముచేసినదనియు నదిచాల నాశ్వర్యమును కలిగించినదనియు నతడు వ్రాసెను. అప్పటివాద్యములలో తొత్తులుగాల యంత్రములుగూడ మండెను. అక్కరపరిపాలన మున హిందూ మహమ్మదీయగాన సమ్మేళము ముఖ్యాంశముగ నుండెను. అక్కరకాలమున తెల్లవారుజామున 2 గంటలు మెండలు తెల్లవారువరకును రాజప్రాసాదములయందు సంగీతకాలలో గాయనలు సంగీతముసాడుట యాచారము. అట్టియాచార మిప్పుడుగూడ సంతానాధిపతుల ప్రాసాదములలో కలన. ఆసమయమున హృదయనందకరముగు రాగప్రవాహిని సంగీత కాలమండి వెడలి ప్రాసాదమునంతయు ముంచివేయు చుండును. మహమ్మదీయుల క్రీస్తునామలలో కైవాకవి ప్రణీతములు శ్రేష్ఠములు. అక్కరపాలనమున నాంగ్లేదేశ గాయకులుకూడ నతని యాస్థానమందుండిన తెలియుచున్నది. పాశ్చాత్యగానమును వాద్య మేళనమును పోర్చుగీసువారివలన విని అక్కర చాల సంతసించెను. ఆకాలమున పాతకాలలోగూడ సంగీతము చేర్చ బడుచుండెను. మహమ్మదీయులు హైందవగానమును గూడ నామోదించి శ్లాఘించియుండిరి. మానుసింగు చనిపోయినప్పు డాతని గాయకుల నందరికిని గుజరాతులోని సుల్తాను బహదరు షాగారు నియమించి పోషించిరి. అమీరుకు జరానుగానును హైందవ గాయకులును కలసి వ్రాసిన ధీబీగీతములలో భారత పౌరసీక గానసమ్మేళనము కలిగినదనియు నా సమ్మేళనము శ్రవణానంద సందాయకమనియును తెలియుచున్నది. మొగలుల పరిపాలనమున మొట్టమొదట గాయకవృత్తి గౌరవహీనముగా తలపబడినది. ఇతడు గాయకుడనిన నతడు గౌరవహీనుడనుటయే. జయసింగు గాయకుడని దారా యనుటయే జయ సింగు మైరి తనకున్న పగనతడు తీర్చుకొనుటకు వాక్యాధనమై నది. ఔరంగజేబు ప్రభుత్వమున నాస్థానగాయకుల నందరిని తరిమి వేసెను. గానము తలయెత్తకుండ చేయబడినది.

గతరెండుశతాబ్దములనుండియు మరలగానము వ్యాపించి విదేశగానమునతో మిళితమగు చున్నది. దక్షిణహిందూస్థానమున తంజావూరు గానమునకు ప్రధానస్థానము. అచట నెందరో గాయకులు క్రితకంతులైయుండిరి. నవీనగాయకులలో నాంధ్రులలోనిత్యాగయ్యగారు సుప్రసిద్ధులు అతని కృతిములను దక్షిణహిందూస్థాన మందలి గాయకులందరును పాడుచున్నారు. ఆయన తరువాత దీక్షితులుగారు శ్యామశాస్త్రిగారు ను తంజావూరు పంతుల కృతులు పఠనీయములుగ నున్నవి. నవీనముగ వ్రావిన గానముతో మహమ్మదీయగానము మేళవింప బడి పాడబడుచున్నది.

నర్ జారి బర్లువుడు

అయనతో సంభాషణము.

I

(వీరిప్పుడు పనిచాలించుకొని యింగ్లాండులోనున్నారు. వీరివయసు 82 సంవత్సరములు. ఆయన బెల్గాములో పుట్టిరి. ఇంగ్లాండు సాగ్రట్లందుదేశములలో విద్యాభ్యాసమునందిరి. బొంబాయివైద్యసంఘములో నాయన యొక డాక్టరుగా పని చేసిరి. పిమ్మట బొంబాయి మ్యూజియమునకు క్యూరేటరుగా నుండిరి. తరువాత హిందూదేశంబంధములగు విషయములను గూర్చియు పరిశ్రమలను గూర్చియు శ్రద్ధవహించిరి. హిందూదేశములో బ్రిటిషుప్రభుత్వమున గూర్చి విశాఖప్రాయమే మని యీ డుమవైపున వ్రాసిన గాని "ఎంటైరుప్రూఫ్" సంపాదకుడు దగ్గించి అడిగెను.

ప్రశ్న:-అయ్యా! ఇండియాలో ఇంగ్లీషువారి వాంఛితమునుగూర్చి విశాఖప్రాయమేమి?

ప్రత్యుత్తరము:-ఇండియాలో హిందూసంఘముయొక్క ప్రారంభము అభివృద్ధి వికాసకర్మమున్నగు వానిచర్యలను మనముపరిక్షించిచో ఈస్టిండియాలోనగు సముద్ర పరిసరముననున్న అన్ని దేశములలోను అనగాదక్షిణాఫ్రికామొదలు చీనా, ఆస్ట్రేలేషియావరకును గలదేశములలోను హిందూదేశ సముద్రమునకు చేరి అర్ధచంద్రాకారము కలిగియున్న దేశము

లన్నిటిలోను బ్రిటిషువ్యవస్థలలోని వారికి వర్తకమందు నిరంతరత్వము కలిగించుట. అది సాధ్యముకావో న్యతంత్రవాద్య పారము జరుపుటైన సావకాశము కలిగించుటయే మానాంభితమును మాప్రయత్నమును వైవిధ్యమగును. అట్టి ఫలితము కలుగుటకు నిండియాదేశమందు మాకు సంపూర్ణాధికారము కలిగియుండుట యవసరము. ఏమనగ నాదేశము గాఢము విషయమునను వ్యాపారవిషయమునను గూడ తక్కిన దేశముల కన్నటికిని ముఖద్వారముగా నున్నది.

మా కీలాభము లేక పోయినచో యిండియాదేశమును యితరులుజయింపకుండ కాపాడుటయందును, దేశములోగందర గోళము జరుగకుండనాగొప్పరాజ్యమును పరిపాలించుటయందు మాధనమునమా దేశీయులనకోల్పోవుటమాకు నిష్పయోజనము నుగునుఇండియాలోనున్న సర్వాధికారులుగా నొనరుటలో భగవంతుని నిశ్చయమును చెప్పటకు నేను సాహసించలేనుగాని భగవంతుడు సంకల్పముతోడను ప్రయత్న పూర్వకముగనుగూడ నలల చేసెనని నావ్యావయంతరాళమున నాకు సంపూర్ణ విశ్వాసము లదు. ఆంగ్లేయుల బాతిమస్వభావమందు శ్రేష్ఠ మగుచున్న సహజమరాగములన నానమ్మకము మరింత దృఢ మగుచున్నది. దూరదర్శులును, ధీ మతులును, సర్వజ్ఞతాజ్ఞులును, వ్యాఖ్యానులును విశాలహృదయులును, చాక చక్రమును చురుకుదనమునుగలవారును నగు మాంటునుటలెట్లు ఎలి ఫినుప్రెను. సర్ మనుప్ర వారు ఎల్లిక్లెప్రెను గ్రాంటుడవుగార్ల వంటివారుగూడ నాయభిప్రాయముతోడనే యేకీభవించుటచే నాకు మరింత నమ్మకముకలుగుచున్నది.

క్రీస్తుపుట్టినతరువాత 711 మొగలు 1757 వ సంవత్సరమువరకును మేముసంవత్సరములు సహస్రవత్సరము కలిగినది. అప్పుడు మనవును యితర స్పృతికర్తలును విధించిన శాసనము ననుసరించి యొకింపుకైన భిన్నముకలుగకుండ చాతుర్వ్యజ్ఞనియములను బ్రాహ్మణులు నడపించుటవలననే సాంఘిక పరిశ్రామిక వాణిజ్యసర్వములు నకంపకుండుటలు పవిత్రులగు బ్రాహ్మణులు చేయగలిగిరి. కాన మరల నట్టి దుర్దేశ సంప్రాప్తముగాకుండ చేయుభార మాంగ్లేయులయందున్నది. ఆంగ్లేయులు వెనుకటి మహాత్మ్యమును మరనరాదు. మేము యిండియాదేశమున నున్నందులకు మాస్వప్రయోజనముతో సంబంధములేకుండ దేశీయుల బాధముకొరకే మేమిట్టి ఏర్పాటులను చేయుట మాకొక పవిత్రమగు ధర్మమైయున్నది.

ప్రశ్న:-హిందూదేశమును స్వరాజ్యాన్ని తమ తన దానినిగా చేయుట మావిధియగునా కాదా?

ఉత్తరము:-ఆంగ్లేయులు హిందేశము నాక్రమించు కొనకపుర్రవము మిదేశమున గల స్థితితులను తలంచినచో యొక శతాబ్దమో మరియొకశతాబ్దమో గడచు వరకు నట్టి దేదియు నాచరణ సాధ్యమగు ప్రశ్న కాజాలదని నేనూహించుచున్నాను. నే నీ విషయమును గూర్చి విశేష సమర్థులని ప్రసిద్ధిగాంచిన హైందవ నాయకులలో బెక్కుడెడతో గత 60 సంవత్సరములలోను పెక్కుసార్లు ముచ్చటించి వారి యభిప్రాయములను పురస్కరించుకొనియే నేనీటుల చెప్పుచున్నాను. అనుభవజ్ఞులగు పెద్దలను పరిశ్ర జించి యావసులను నాయకులనుగా స్వీకరించుటవలన టర్కీ పారసీకము, చీనా, వీరితో నేను జపానునకూడ చేర్చుసాహ సింపుచున్నాను) దేశములు సమముగా దరకనందు చున్న వను విషయమునుగూడ నేను చర్చింపిని. మాస్వలాభముకొరకు తప్ప మరియొక వాంఛితార్థము. మా నియమాచరిత మార్గమును పరిశ్రజించి మేము మరియొకచారి త్రొక్కనలెనను నది భగవద్దేవ్యతమని స్పష్టముగ నిశ్చయముగ ననుభవగిని స్థితి లో నేనులేను. మాస్వలాభముకొరకు మేము హిందూస్థానమున నున్నాము గాన హిందూదేశమునకుగూడ నధికమగు మేలును చేయుటకు మేమే నిధముల ప్రయత్నింప దగినను నది నీతి వాద్యతయను, మతావేశమును మాత్రముగనని నేనూహించుచున్నాను. మేములు చేయవలెనని బుద్ధి పూర్వకముగ ప్రయత్నించినపుడే నా ఫలితము నప్త కర మే యగుచున్నది. మేము చెప్పువులలోను కలకత్తాలోను బొంబాయిలోను లాహోరులోను పాతకాలలో నాంగ్లేయ చిత్రలేఖన క్రమము ముచ్చటగాని నేర్పుటవలన ప్రాచీనభారతీయ కళా వైపుజ్ఞులంతయు కలసిపోయినది. నాస్తికమును ఆస్తిక విముఖ్యమును వ్యాపింపచేయుచున్న మా విద్యాప్రదాన క్రమములన భిన్నభిన్నమందలి హైందవుల యొక్క మత విశ్వాసములు ఊజింపట తిట్టించినవిషయ మెంతయును పోచుచున్నదిగా నున్నది. మా పరిపాలనలన నిండియాలో నెమ్మదికలిగినది. కార్యక్రమము క్రమపద్ధతి యేర్పడినది. విహిక విషయముల కభివృద్ధికలిగినది. మా పరిపాలనమున న్యామము చక్కగా జరుగుచుండటచే ప్రజల కధికసౌఖ్యముగూడ కలిగియుండవచ్చును. కాన నిండియాలో బ్రిటిషు పరిపాలన మున నిండియునులకు కలుగు లాభములనుగూర్చి మనోనిశ్చయముతో నేను చెప్పగలిగిన దింతమాత్రమే.

దొంగ!

ప్రథమ ప్రకరణము.

1891 సంవత్సరమున ఆక్టోబరున పాన్డూమి దినసంబున మధ్యాహ్న మాయా సంగతులను మాట్లాడుకొనుచు విశ్వనాథమును నారాయణదాసును విశ్వనాథముగారి భవనమునందు విశాఖపట్నమున గూర్చుండియుండిరి.

"దానూ! రెండుమూడు నెలలకుంచి మనకేమి తగినంతపని తగలడందేదోయి వాల్చేరులో రెండుమూడునెలల క్రిందట జరిగిన హత్యను మనం పరిశీలించిన తర్వాత, తిరిగి తగినంత పని మళ్ళితగలలేదు. ఏదో చట్టాగ్రీ వ్యాపారమేకాని- నీతన్నా గొయ్యాజోగుతున్నావు. పట్టపగలేనిద్ర-తిగినంత పనేమిలేకుండా ఉంది"

"ఇదిగో నామాటవిను, నిన్నరాత్రి అంతా నిద్రలేకుండా వేళువతిన్నావు. కాస్త కుసుకు వస్తోంది ఉగుకొందా!"

"ఎప్పుడూ నిద్రగోల భోజనంగోలాను దానూ, బాత్రిగా నీవ్యాపారం బాగుండలేదు.కందామనీషియ్యావే?"

"ప్రాణాలు తీస్తున్నావు.నీవుకూడా కొంతసేపు పడుకో కూడదూ, నాప్రాణాలు తియ్యకపోలే!"

"చల్లగాఉండోయి, దానూ,షికారుపోదారా ఇంత మందమతి వికే వీలాన?"

"పనికివచ్చేపు స్రుకమేమైనాచూచుకో, తర్వాత ఎందుకైనా ఉపయోగిస్తుంది. నాప్రాణాలు తియ్యడం ఎందుకు?"

"చూశావు మొన్న సాహేబుచేసినగొంగతనం? ఎంత తెలివితేట్టుకవనిచేసి దొంగకాదో అసిగిల్లుపెట్టె అక్కడ లేకపోలే ఆ 2 వేల రూపాయలు, ఎకేసాదన్నమాట!"

విశ్వనాథం! ఏలి నాటికని ఏదేలేకాని- అని దాను పూర్తిచేయక పూర్వమే, షిడలో తెల్లిగ్రామబండ్లతోను,

"విశ్వనాథంగానూ! విశ్వనాథంగానూ" అని కేక వైచెను

"విశ్వనాథం! ఎవరోవచ్చారు, నన్ను ఈపాటికి వదలి వేదూ, ఓడబింబికు"

విశ్వనాథమా మనిషిని లోనికిరమ్మరి, యాతడుతెచ్చిన తెల్లిగ్రామము నందుకొని, వానిని బంపివైచి, దానిని విప్పి ఈ క్రిందికితని జదివెను.

"కొన్ని వస్తువులును, డబ్బును, ఎవరో దొంగలించి నారు, కూఫీ తెలియలేదు. దయయించి, తేల్తున్నాము రా వలెను, సాయంత్రం రైలుకు కామకొనియుంటాను.

లక్ష్మీనారాయణ.

సరిన్నివెక్తరు, అనకాపల్లి"

"దానూ! లేవోయి, పనితగిలించి, లే, అనకాపల్లిబండి, ఎన్నింటికి? లే, మొదలుద్ర, రాత్రెంబగలు అదేపనా?"

దాను కన్నులునలుపుకొనుచు, లేచివూర్చుండెను. విశ్వనాథమా టిల్లిగ్రామము నాలికిచ్చెను. దాను దానిని జదివి,

"ఏదో కొంపమిడికితెచ్చావు. అయిదింటికి బండి."

"ఏమిటి సువ్రు రావా ఏమిటి?"

"నేను గానూ! లే, మూటాముడికి తయారుచెయ్యి, రెండుమూడరోజు లుంవలసి వస్తుండేమో? ఈలోపుగా బండే. కేకేస్తాను.

"నిద్రంతా ఒక్కడెబ్బలో పోయిందే? బండికేయ్యి అంతగా అవసరమైతే మళ్ళినచ్చి వెళ్లవచ్చును. సామానేమి వద్దు. ఓ పలుపు రెండుమూడు బట్టలుపట్టుకొ పోదాం"

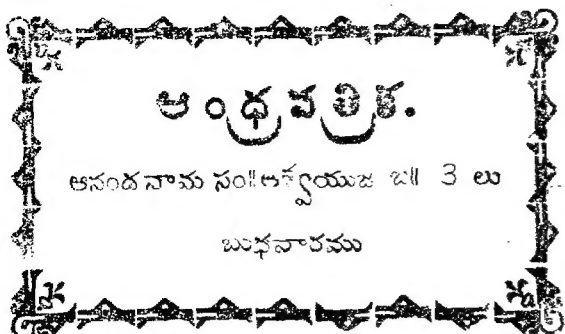
దాను బండికకవైచెను. ఇద్దరును రయలు ప్రేమనుజేరి అనకాపల్లికి టిక్కెట్టులకుగొని రయిలెక్కిరి.

"దానూ! ఇదేమైనా కాస్తపని కలిగిస్తుందా? నీకువా ఎట్లా ఉంది"

"తిగినంత కారణంలేనిదే,నీవగ్గరకు కబరెండుకవస్తుండే? జండులోని నైజుని మనషిదగ్గరనంచి కూడానూ? ఇదివఱ కప్పుడైనా కలుసుకొన్నవా ఏమిటికూయ?"

అట్టే లేదోయి మేనుమట్టుకు విన్నాను. ఆమధ్యభాసిం కొటలోఁగరిగిన హత్యనుగుఱించి, నాసహాయం కొరలేదనినేను పనిచేయడంమాని వేసి నానుకాని, లేకపోలే వదిలివేయవలసి నదికారు. తెలివి తక్కువచేత పాడుచేసాడికాని, మాంకుడు చాలాసులభింగా దొరుకునోయి, చూశావు, ఇంట్లోకి న్నియేమీ తీసుకొపోలేదట, ఆపయిన హత్యజరిగిన తర్వాత రాత్రిల్లా డ్లాఫ్లో ఎవరికితెలియదటభార్య లాలూచియెయుండకతప్పదు. ఏమిటోయి! అంతపని చేస్తారా అవవావ్వు? ఇదివఱ కప్పుడూ మనంవినలేదే"

"నీకేం తెలుసు, హత్యజరిగిందంటే, కారణశ్రీ యేమై ఉందాలి లేకపోలే హత్యకుకారణ ఉండదు. అంక ఈహత్యలలో కారణం కృభిచా పుకొన్నవి, నూటికి రెండో రయిలుదిగి, ఇద్దరును నారాయణ

దేశీయమహాసభాధ్యక్షత.

శ్రీమదు ప్రికాశిత లోకముఖ్యాసమున
 సీమవత్సర మిరాజధానిలో జరుగనుండు దేశీయ
 మహాసభకు సభ్యుని నిర్వచించుటలో కలిగి
 యుండు క్రమభంగమును జన్మించిచూపియున్నాడు.
 దేశీయమహాసభయొక్క యంగన్గియ సూత్రము
 లననుసరించి ఆశ్వ సంఘమువారు జానుమాస
 ములో ప్రాజ్ఞాపలు అనగా రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
 కమిటీలవారిని సలహాదాతలుగా వలెను. వారు జులై
 మాసాంత మగువరకు తమ యభిప్రాయములను
 చెలువలెను ఆశ్వ సంఘమువారు ఆగష్టమాస
 ములో సభచేరి రాష్ట్రీయకమిటీలవారి సలహాలను
 ఆలోచింపవలయును. ఆకమిటీలలో నెక్కువసం
 ఖ్యాకులిచ్చిన యభిప్రాయముతో తా మేకీభవింపని
 యెడల వెంటనే తమ సందేహమును వచ్చేదియూ
 సభ్యుమువారికి తెలుపవలెను. వారును నెక్కువ
 మాసాంతములోపుగా నొక్కరిని నిర్వచించిపంప
 వలెను. ఈనిర్వచనము స్థిరముగా నంగీకార మంద
 వలసివది. దేశీయమహాసభయొక్క నిబంధన
 లిట్లుండ సీమవత్సరము జరిగినపని వేరుగానున్నదని
 లీడరు ప్రికా కనుబరచుచున్నది. కాలన్గియముల
 మాట యటుండనిండు. ఎన్నియిబ్బందులు మధ్య
 కాలమున తలపడినను నెక్కువరకు మాసాంతము
 లోపుగ సభ్యునిపేరు ప్రకటితము కావలెనను
 నభిప్రాయము దేశీయమహాసభా నియములలో
 నొక్కటిగా నిర్ణయించుచున్నను మనమద్రాసుపురక
 రమున విషయము లింకను నెక్కడనొకలపు. కొంత
 యాలస్యమునుగోషింప నిసంతృప్తికరముగా నైన
 చాలదా యందుకేమో. ఆవిషయముననే లీడరు
 ప్రికాశితలకు సందేహమున్నట్లు కానవచ్చు
 చున్నది. ఈయారి ఆధ్యక్షతకు నర్హులుని బయ
 లకువచ్చినవేళ్ళ మూడు—లోకమాన్య గాంధీగారు,
 లాలా లజపతిరావుగారు, బాబు భూకేంద్ర
 నాథనగారు. వీరిలో లోకమాన్యగాంధీగారు
 సకాలమున కీదేశమునకు చేరరా లేరనుకారణమున
 వారినివిషయమున కొన్ని రాష్ట్రీయసంఘములవారు
 తలచుకొనలేదు. రెండుసంఘములవారు మాత్ర
 ము రాజవాడకు లజపతిరావుగారి పేరుతోకూడ
 చేర్చి గాంధీగారిపేరునుకూడ బంకిరి. మొత్తము
 మూడు సంఘముల సభ్యులు లాలా లజపతిరా
 వుగారికి 4, ననుగారికి 2, గాంధీగారికి 2 వచ్చినవి.
 దేశీయమహాసభయొక్క నిబంధనల ననుసరించి
 యిచ్చటి యాహ్వానసంఘమువారు లజపతిరావు
 గారిని నిర్వచించియుండవలెను. అట్లు నిర్వచించు
 టకు తమకిష్టములేయెడల సర్వేదియాసంఘము
 వారికితెలియవరచి వారి నిర్వచనము నంగీకరింపవ
 లెను. ఈరెండుమాన్యములు తమకున్నను వానినివీడి
 మరల రాష్ట్రీయ సంఘములవారి సలహా యగుట
 టయుండినదిని లాలాలజపతిరావుగారిని నిర్వచిం
 చిన బీదాగరాష్ట్రీయ సంఘము తననిర్వచనమును
 మార్చుకొనుటయు సక్రమములును సకారణ
 ముగానివలె చెప్పివీరవలసివదిగానున్నది.

ఈయన్వయములను తలచినవీరిని
 యననుభవించి
 రని లీడరుప్రికాశి
 తలచుట

తలయొగవలసియుండునట్లు కానవచ్చుట యెంతయు
 శోచనీయము. దేశీయ మహాసభ యెన్నియోపాట్లు
 బడినది. లేనిపోని యపవాదముల పాలునది.
 కలిమిలేములను కొల్లులుగ కాంచినది. అందరెగిన
 కొన్ని కారణములను బట్టి కొందరు తక్కువతలకే
 దూరములు యుండినది. ఇప్పుడిప్పుడు తలయెత్తు
 కొను స్థితికి వచ్చుచున్నది. సర్వాభిప్రాయముల
 వారును దేశీయమహాసభను తమ యుత్తమ ప్రతి
 ప్తాపనగ నైకొన నుంకించుచున్నారు. ఇట్టి తరుణ
 మున మరల విభేదములు పుట్టించుట సమంజసము
 కాదు. దేశమున పనుగారి కీర్తి యెంత నిండియున్న
 దో లజపతిరావుగారి కీర్తియును నంతయే
 నిండియున్నది. ఒక్కవిధముగా వారిని కొని
 యాడవలసి యున్న మరొకవిధముగా వీరిని
 కొనియాడవలసియున్నది లజపతిరావుగారు ప్రజల
 మానసముల కెక్కువ యెక్కియున్నారు. సూరతు
 కుపిదప నేర్పడిన కర్మక్షమనుకు జేరిన సభ్యులలోని
 మొదటివారలో రావుగారును నొక్కరనియెడల
 వారి దూరదృష్టి శాంతస్వభావములు వెల్లడి
 యగుచున్నవి. అందుచే లజపతిరావుగారి రెట్టి
 జవాబుదారీల సభకైనను వగ్రాసనాధి పత్యము
 వహించగలరు. దాక్షిణాత్యనాయకాగ్రేసరునిపేరు
 గాంచినమన జి. ను. బ్రహ్మణ్యయ్యగారు వ్రాసి
 పట్టు రావుగారు నిండుదేశభక్తు లే యైనను కాల
 తత్వగ్రాహులు కాకపోలేదు. ఇక రావుగారు
 ఆర్యసమాజస్థులగుట మహమ్మదీయుల కగ్రాహ్యు
 లను వాదమువట్టి మృషావాదము. నిండుదేశభక్తు
 డనుటతోడనే దేశప్రాణమున నొక్క ముఖ్యభాగ
 మగు మహమ్మదీయ సంఘమునకును భక్తుడనుట
 తప్పుదు. మతముమాటవేరు. మతమువిషయమున
 నుత్సాహము గొనినంతమాత్రమున రాజ్యాంగవిష
 యముల జోక్యము కలుగజేసికొని సమరసముగా
 కార్యములు జరుపరాదనుట సర్వకార్య క్రమమున
 కును భంగపాటు కలుగించుటయగును. అన్నివిధ
 ముల తెగినవారని దేశమంతయు నంగీకరించి
 రాష్ట్రసంఘముల వారిలోనెక్కుడు సభ్యువారు
 నిర్వచించి యయినవిదప విషయమును సక్రమ
 ముగా పోనిచ్చియుండుట ఆశ్చర్య సంఘమువారికి
 విధియైయుండినది. ఇప్పటికైనను సంగతులలోచించి
 యవసరరా జేపములకు నెడమియనిభంగి మా
 యాహ్వానసంఘమువారు ప్రవర్తించురని నమ్ము
 చున్నాము.

ప్రావిడెంటు ఇన్చ్యూరెన్సుసంఘముల 1912వ
 సంవత్సరపు ఆర్థిక అమలులో పెట్టుటవలన గలిగిన
 ఫలముల రిపోర్టు 1913-14వ సంవత్సరములకు సం
 బంధించినది ప్రచురమైనది. దాని ననుసరించి
 ఆయాప్రెసిడింట్లకి రాదగిన సంఘములు సంవత్సరాదిని
 కియుండినవి. సంవత్సరమున 19 రిజిస్టరయినవి. మరి
 మూడు ఆఆర్థిక ననుసరించియు 1882వసంవత్సరపు
 ఇండియనుకింపెసెల ఆర్థికను అనుసరించియు రిజిస్ట
 రయినవి. బొత్తుగా ప్రావిడెంటు ఇన్చ్యూరెన్సుసంఘ
 ముల క్రిందనే పనిచేయుచుండిన 28 సంఘములలో
 విశాఖపట్టణములోని యొకసంఘము తైపు అహ్మదా
 రెన్సుసంఘ మయిపోవుటచేతను మరియొక సంఘ
 ము పనిచాలించుటచేతను 1913-14 వ సంవత్స
 రాంతమున నిరుపదియారు సంఘములే పనిచేయు
 చుండినవి. వీరిలో పదునేడు ప్రాత ప్రావిడెంటు
 కంపెనీలరీతివి. నెలనెల పాలిసీహోల్డరులవద్ద చందా
 కొనుటయు చనిపోయినవారి వారులకో పెండ్లి
 ఇన్చ్యూరెన్సు అయినయెడల అట్టి పట్టాదారులకో
 పంచిపెట్టుట ఈసంఘముల కార్యపద్ధతి. ఈ పద్ధతి
 లో మోసము చొప్పించి ద్రవ్యాగ్రసచేయు మార్గ
 ములు ప్రావిడెంటు ఇన్చ్యూరెన్సు సంఘముల
 ఆర్థికవలన నిరోధింపబడియుండుటచేత ఇట్టి సంఘ

ముల పెంపువిశేషము లేదు. ఇందులో నాంధ్ర
 మండలమున రెండుమాత్ర మీ యుండుటను వాని
 లో గూడ నొక్కటి ముఖ్యకార్యస్థానమును కల
 కత్తాకు మార్చియుండుటయు ప్రావిడెంటు సంఘములకు
 జిక్కి మోసపోయి మహాఘోషముల ననుభవించి
 యుండు నాంధ్రులకు మిక్కిలి సంతృప్తికరముగా
 నుండునని నమ్ముచున్నాము. తక్కిన లోమ్మిడి
 సంఘములలో 5 కై) స్త్రుల మరణాంతరము
 బాదుగులనుండి ద్రవ్యముచేర్చి మృతులయినవారి
 వారులకు నిచ్చునవి. ఒకటి చందాదారుని వయ
 సుచుట్టే మాసమున కింతయని చందా తీసికొని
 కొన్ని సంవత్సరములకు దరువాత మోసమున కింత
 యని విశ్రాంతి భృతినిచ్చునది. మిగత మూడును
 చందాలను తీసికొని చందాదారు కడచి చనినవిదప
 నాతనివారులకు మొత్తముగా నింతయని ఒక్కొక్క
 వేళ సంఘములోని సభ్యులసంఖ్యనుబట్టి నిర్ణయించి
 యు నిచ్చునవి. కడచిన సంవత్సరము ప్రావిడెంటు
 ఇన్చ్యూరెన్సు సొసైటీలేవియు ప్రాసిక్యూషనుకు
 రాకుండుట సంతోషకరమేకాని రెండు సొసైటీల
 విషయములో నా పని జరుగవలసి యున్నదనియు
 మరియొక సొసైటీవిషయములో హెడ్డు గుమాస్తా
 4000ల కును 10 వేలకును లోపుగానుండు మొత్త
 ము నవహరించి చనిపోయినందున సంఘమువా
 రేమిచేయుటకును వీలులేదని తీర్మానించినారని
 యు వినుటకుమాత్రము చింతింపవలసియున్నది.

భీమునిపట్టణము పురపాలక సంఘమువారి
 రిపోర్టు ప్రైవేటుత్వమువారు చేసిన విమర్శవలన నా
 పట్టణపాలకులకు కీర్తియే కలుగుచున్నది. పట్టణ
 మును శుభ్రముగాను చక్కగాను పెట్టినారట.
 ఆరోగ్యమునకుగూడ కొడువలేదట. కాని విద్య
 కును పాఠశాలమునకును నియ్యబడిన గ్రాంటు
 లలో రు. 19,314 లు కర్చుపడక నిలవయున్నది.
 అనధికారసభ్యులలో పదుగురు నూటికి 61.5 పార్సెంట్
 ప్రైవేటుత్వము హాజరుగా నుండుచుండినవారు కడ
 చిన సంవత్సరము 46.4 పార్సెంట్ హాజరైనారు. వీరు
 చక్కగా శ్రద్ధపుచ్చుకొనినయెడల భీమునిపట్టణ
 మింకను నెక్కువకీర్తికరమగు రిపోర్టుపంపగలదను
 టకు సందేహములేదు. ఆరోగ్యము పూర్తిగుడిరి
 యున్నందువలన ప్రై సం॥ము 1.0కి 28.1 మరణ
 ములుండ కడచినయేట 18.6 సంభవించినట్లెన్ను
 కొనవలెనని రిపోర్టు చూపుచున్నది. కాని ఇంత
 తక్కువగానుండు ఒకవేళ రిజిస్ట్రేలోపముగా నుండ
 వచ్చును. జాగ్రత్తగా చూడవలసినదని ప్రభుత్వము
 వారు వ్రాయుచున్నారు. ఇందులో గొంత సత్య
 ముండవచ్చునని మేమును నమ్ముచున్నాము. కాని
 భీమునిపట్టణప్రజ రిజిస్ట్రేలోపములేదని ప్రవర్ణించి
 కూడ మరణసంఖ్య 1000 కి 18.6 మాత్రమేయని
 సిద్ధాంతీకరించు భాగ్య మానగరమునకు కలుగు
 గాక యని కోరుచున్నాము

నేడు యుద్ధవార్తలు మరల బహుమాన్య
 ములయినవి. “స్థితిగతులెప్పుటియల్లె యున్నవి.
 డావలిచివరన అగ్గ పడచుటి చివరన పోరుసాగు
 చున్నది. ఆగ్గను పార్శ్వములను మూర్ఖజుపార్శ్వంత
 ములను ప్రైబిడిన శత్రుసైన్యములను మిత్రమండలి
 వారు మరలగొట్టినారు.” అనునదియే మధ్యరంగ
 మునుండి వచ్చినవార్త. తూర్పురంగమున రుష్యా
 బలము విజృంభించునట్లే కానవచ్చుచున్నది. జర్మనీ
 సైన్యములు తమసరిహద్దులను చేరికొని విజృంభించి
 అను స్థానమునుండి లిక్కు అనుస్థానము వరకుగల
 దుర్గముల మాటుననిలచి పోరనారంభించి యున్న
 వట ఎడ్మెంట్ యుద్ధపడవలో జర్మనుచక్రవర్తికెయి
 జరుగారి మేనల్లుడున్నాడనువార్త జర్మను వార్తా
 పత్రికల ననుసరించి నిజమేయని తేలుచున్నది.

దేశీయమహాసభాధ్యక్షత.

శ్రీమదు ప్రికాశిత లోకముఖ్యాసమున
 సీమవత్సర మిరాజధానిలో జరుగనుండు దేశీయ
 మహాసభకు సభ్యుని నిర్వచించుటలో కలిగి
 యుండు క్రమభంగమును జన్మించిచూపియున్నాడు.
 దేశీయమహాసభయొక్క యంగన్గియ సూత్రము
 లననుసరించి ఆశ్వ సంఘమువారు జానుమాస
 ములో ప్రాక్షిపలు అనగా రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు
 కమిటీలవారిని సలహాయుడుగవలెను. వారు జులై
 మాసాంత మగువరకు తమ యభిప్రాయములను
 చెలువలెను ఆశ్వ సంఘమువారు ఆశ్వమాస
 ములో సభచేరి రాష్ట్రీయకమిటీలవారి సలహాలను
 ఆలోచింపవలయును. ఆకమిటీలలో నెక్కువసం
 ఖ్యాకులిచ్చిన యభిప్రాయముతో తా మేకీభవింపని
 యెడల వెంటనే తమ సందేహమును వచ్చేదియా
 సభ్యుమువారికి తెలుపవలెను. వారును నెక్కువ
 మాసాంతముగ ప్రగా నొక్కరిని నిర్వచించిపంప
 వలెను. ఈ నిర్వచనము స్థిరముగా నంగీకార మంద
 వలసివది. దేశీయమహాసభయొక్క నిబంధన
 లిట్లుండ సీమవత్సరము జరిగినపని వేరుగానున్నదని
 లీడరు ప్రికా కనుబరచుచున్నది. కాలన్గియముల
 మాట యటుండనిండు. ఎన్నియిబ్బందులు మధ్య
 కాలమున తలపడినను నెక్కువర మాసాంతము
 లోపుగ సభ్యునిపేరు ప్రకటితము కావలెనను
 నభిప్రాయము దేశీయమహాసభా నియములలో
 నొక్కటిగా నిర్వచించుచున్నను మనమద్రాసుపురవ
 రమున విషయము లింకను నెక్కడనొకలపు. కొంత
 యాలస్యమునకేమి కనిపెట్టెన్మీకరముగా నైన
 చాలదా యందుకేమో. ఆవిషయముననే లీడరు
 ప్రికాశితలకు సందేహమున్నట్లు కానవచ్చు
 చున్నది. ఈయారి ఆధ్యక్షతకు నర్హులుని బయ
 లకువచ్చివేళ్ళ మూడు—లోకమాన్య గాంధీగారు,
 లాలా లజపతిరామ్ గారు, బాబు భూకేంద్ర
 నాథనగారు. వీరిలో లోకమాన్యగాంధీగారు
 సకాలమున కీదేశమునకు చేరరా లేరనుకారణమున
 వారినివిషయమున కొన్ని రాష్ట్రీయసంఘములవారు
 తలచుకొనలేదు. రెండుసంఘములవారు మాత్ర
 ము రాజవాడము లజపతిరామ్ గారి పేరుతోకూడ
 చేర్చి గాంధీగారిపేరునుకూడ బంకిరి. మొత్తము
 మూడు సంఘముల సభ్యులు లాలా లజపతిరా
 మ్ గారికి 4, ననుగానికి 2, గాంధీగారికి 2 వచ్చినవి.
 దేశీయమహాసభయొక్క నిబంధనల ననుసరించి
 యిచ్చుటి యాహ్వానసంఘమువారు లజపతిరామ్
 గారిని నిర్వచించియుండవలెను. అట్లు నిర్వచించు
 టకు తమకీర్త్యము లేనయెడల సందేహియాసంఘము
 వారికి తెలియవరచి వారి నిర్వచనము నంగీకరింపవ
 లెను. ఈ రెండుమాన్యములు తమకున్నను వానినివీడి
 మరల రాష్ట్రీయ సంఘములవారి సలహా యగుట
 టయు కదిలెరకు లాలాలజపతిరామ్ గారిని నిర్వచిం
 చిన వీరారాష్ట్రీయ సంఘము తన నిర్వచనమును
 మార్చుకొనుటయు సక్రమములును సకారణ
 ముగాని పో చెప్పి తీరవలసినదిగానున్నది.
 ఈ యభ్యులు తలంచినవీరిని
 యననుభవించి
 రని లీడరుప్రికాశి
 తలకులు

తలయొగవలసియుండునట్లు కానవచ్చుట యెంతయు
 శోచనీయము. దేశీయ మహాసభ యెన్ని యోపాట్లు
 బడినది. లేనిపోని యపవాదముల పాలునుడి.
 కలిమిలేములను కొల్లులుగ కాంచినది. అందరెగిన
 కొన్ని కారణములను బట్టి కొందరు తక్కువతలకే
 దూరములు యుండినది. ఇప్పుడిప్పుడు తలయెత్తు
 కొను స్థితికి వచ్చుచున్నది. సర్వాభిప్రాయముల
 వారును దేశీయమహాసభను తమ యుత్తమ ప్రతి
 ప్తాపనగ నైకొన నుంకించుచున్నారు. ఇట్టి తరుణ
 మున మరల విభేదములు పుట్టించుట సమంజసము
 కాదు. దేశమున పనుగారి కీర్తి యెంత నిండియున్న
 దో లజపతిరామ్ గారి కీర్తియును నంత యె
 నిండియున్నది. ఒక్కవిధముగా వారిని కొని
 యాడవలసి యున్న మరొకవిధముగా వీరిని
 కొనియాడవలసియున్నది లజపతిరామ్ గారు ప్రజల
 మానసముల కెక్కువ యెక్కియున్నారు. సూరతు
 కుపిదప నేర్పడిన కర్మక్షమనుకు జేరిన సభ్యులలోని
 మొదటివారలో రామ్ గారును నొక్కరనినయెడల
 వారి దూరదృష్టి శాంతస్వభావములు వెల్లడి
 యగుచున్నవి. అందుచే లజపతిరామ్ గారి రెట్టి
 జవాబుదారీల సభ కైనను వగ్రసనాధి పత్యము
 వహించగలరు. దాక్షిణాత్యనాయకాగ్రేసరునిపేరు
 గాంచినమన జి. ను. బ్రహ్మణ్యయ్యగారు వ్రాసి
 పట్టు రామ్ గారు నిండుదేశభక్తు లే యైనను కాల
 తత్వగ్రాహులు కాకపోలేదు. ఇక రామ్ గారు
 ఆర్యసమాజస్థులగుట మహమ్మదీయుల కగ్రాహ్యు
 లను వాదమువట్టి మృషావాదము. నిండుదేశభక్తు
 డనుటతోడనే దేశప్రాణమున నొక్క ముఖ్యభాగ
 మగు మహమ్మదీయ సంఘమునకును భక్తుడనుట
 తప్పుదు. మతముమాటవేరు. మతమువిషయమున
 నుత్సాహము గొనినంతమాత్రమున రాజ్యాంగవిష
 యముల జోక్యము కలుగజేసికొని సమరసముగా
 కార్యములు జరుపరాదనుట సర్వకార్య క్రమమున
 కును భంగపాటు కలుగించుటయగును. అన్నివిధ
 ముల తెగినవారని దేశమంతయు నంగీకరించి
 రాష్ట్ర సంఘముల వారిలో నెక్కుడు సభ్యువారు
 నిర్వచించి యున్నవిదప విషయమును సక్రమ
 ముగా పోనిచ్చియుండుట ఆశ్చర్య సంఘమువారికి
 విధియైయుండినది. ఇప్పటికైనను సంగతులాలోచించి
 యవసరగా తేవములకు నెడమియనిభంగి మా
 యాహ్వానసంఘమువారు ప్రవర్తించురని నమ్ము
 చున్నాము.

ప్రావిడెంటు ఇన్స్పెక్టర్ సెన్సెస్ సంఘముల 1912వ
 సంవత్సరపు ఆర్థిక అమలులో పెట్టుటవలన గలిగిన
 ఫలముల రిపోర్టు 1913-14వ సంవత్సరములకు సం
 బంధించినది ప్రచురమైనది. దాని ననుసరించి
 ఆయాప్రెసిడింట్ కి రాదగిన సంఘములు సంవత్సరాదిని
 కియుండినవి. సంవత్సరమున 19 రిజిస్టరయినవి. మరి
 మూడు ఆఆర్థిక ననుసరించియు 1882వసంవత్సరపు
 ఇండియనుకింపెసెల ఆర్థికను అనుసరించియు రిజిస్ట
 రయినవి. బొత్తుగా ప్రావిడెంటు ఇన్స్పెక్టర్ సెన్సెస్
 ముల క్రిందనే పనిచేయుచుండిన 28 సంఘములలో
 విశాఖపట్టణములోని యొకసంఘము తైపు అహ్మదా
 రెన్సుసంఘ మయిపోవుటచేతను మరియొక సంఘ
 ము పనిచాలించుటచేతను 1913-14 వ సంవత్స
 రాంతమున నిరుపదియారు సంఘములే పనిచేయు
 చుండినవి. వీరిలో పదునేడు ప్రాత ప్రావిడెంటు
 కంపెనీలరీతివి. నెలనెల పాలిసీహోల్డరులవద్ద చందా
 కొనుటయు చనిపోయినవారి వారులకో పెండ్లి
 ఇన్సూరెన్సు అయినయెడల అట్టి పట్టాదారులకో
 పంచిపెట్టుట ఈసంఘముల కార్యపద్ధతి. ఈ పద్ధతి
 లో మోసము చొప్పించి ద్రవ్యాగ్రసచేయు మార్గ
 ములు ప్రావిడెంటు ఇన్స్పెక్టర్ సెన్సెస్ సంఘముల
 ఆర్థికవలన నిరోధింపబడియుండుటచేత ఇట్టి సంఘ

ముల పెంపువిశేషము లేదు. ఇందులో నాంధ్ర
 మండలమున రెండుమాత్ర మీ యుండుటను వాని
 లో గూడ నొక్కటి ముఖ్యకార్యస్థానమును కల
 కత్తాకు మార్చియుండుటయు ప్రావిడెంటు ఫలములకు
 జిక్కి మోసపోయి మహాధర్మముల ననుభవించి
 యుండు నాంధ్రులకు మిక్కిలి సంతృప్తికరముగా
 నుండునని నమ్ముచున్నాము. తక్కిన లోమ్మిడి
 సాగుములలో 5 కై స్తవుల మరణాంతరము
 బాదుగులనుండి ద్రవ్యముచేర్చి మృత్యులయినవారి
 వారులకు నిచ్చునవి. ఒకటి చందాదారుని వయ
 సురుబ్బటి మాసమున కింతయని చందా తీసికొని
 కొన్ని సంవత్సరములకు దరువాత మోసమున కింత
 యని విశ్రాంతి భృతినిచ్చునది. మిగత మూడను
 చందాలను తీసికొని చందాదారు కడచి చనినవిదప
 నాతనివారులకు మొత్తముగా నింతయని ఒక్కొక
 వేళ సంఘములోని సభ్యులసంఖ్యనుబట్టి నిర్ణయించి
 యు నిచ్చునవి. కడచిన సంవత్సరము ప్రావిడెంటు
 ఇన్స్పెక్టర్ సెన్సెస్ సాసెటీలేవియు ప్రాసిక్యూషనుకు
 రాకుండుట సంతోషకరమేకాని రెండు సాసెటీల
 విషయములో నా పని జరుగవలసి యున్నదనియు
 మరియొక సాసెటీలేషయములో హెడ్డు గుమాస్తా
 4000ల కును 10 వేలకును లోపుగానుండు మొత్త
 ము నవహరించి చనిపోయినందున సంఘమువా
 రేమిచేయుటకును వీలులేదని తీర్మానించినారని
 యు వినుటకుమాత్రము చింతింపవలసియున్నది.

భీమునిపట్టణము పురపాలక సంఘమువారి
 రిపోర్టు ప్రైవేటుత్వమువారు చేసిన విమర్శవలన నా
 పట్టణపాలకులకు కీర్తియే కలుగుచున్నది. పట్టణ
 మును శుభ్రముగాను చక్కగాను పెట్టినారట.
 ఆరోగ్యమునకుగూడ కొడువలేదట. కాని విద్య
 కును పాఠశాలమునకును నియ్యబడిన గ్రాంటు
 లలో రు. 19,314 లు కర్చుపడక నిలవయున్నది.
 అనధికారసభ్యులలో పదుగురు నూటికి 61.5 పార్సెంట్
 ప్రైవేటుత్వము హాజరుగా నుండుచుండినవారు కడ
 చిన సంవత్సరము 46.4 పార్సెంట్ హాజరైనారు. వీరు
 చక్కగా శ్రద్ధపుచ్చుకొనినయెడల భీమునిపట్టణ
 మింకను నెక్కువకీర్తికరమగు రిపోర్టుపంపగలదను
 టకు సందేహములేదు. ఆరోగ్యము పూర్తిగుడిరి
 యున్నందువలన ప్రై సం॥ము 1.0కి 28.1 మరణ
 ములుండ కడచినయేట 18.6 సంభవించినట్లెన్ను
 కొనవలెనని రిపోర్టు చూపుచున్నది. కాని ఇంత
 తక్కువగానుండు ఒక వేళ రిజిస్ట్రేలోపముగా నుండ
 వచ్చును. జాగ్రత్తగా చూడవలసినదని ప్రభుత్వము
 వారు వ్రాయుచున్నారు. ఇందులో గొంత సత్య
 ముండవచ్చునని మేమును నమ్ముచున్నాము. కాని
 భీమునిపట్టణప్రజ రిజిస్ట్రేలోపములేదని ప్రవర్ణించి
 కూడ మరణసంఖ్య 1000 కి 18.6 మాత్రమేయని
 సిద్ధాంతీకరించు భాగ్య మానగరమునకు కలుగు
 గాక యని కోరుచున్నాము

నేడు యుద్ధవార్తలు మరల బహుమాన్య
 ములయినవి. “స్థితిగతు లెప్పుటియల్లె యున్నవి.
 డావలిచివరన అగ్గ పడచుటి చివరన పోరుసాగు
 చున్నది. ఆగ్గను పార్శ్వములను మూర్జాజుష్కాంత
 ములను పైబడిన శత్రుసైన్యములను మిత్రమండలి
 వారు మరలగొట్టినారు.” అనునదియే మధ్యరంగ
 మునుండి వచ్చినవార్త. తూర్పురంగమున రుష్యా
 బలము విజృంభించునట్లే కానవచ్చుచున్నది. జర్మనీ
 సైన్యములు తమసరిహద్దులను చేరికొని విజృంభించి
 అను స్థానమునుండి లిక్కు అనుస్థానము వరకుగల
 దుర్గముల మాటుననిలచి పోరనారంభించి యున్న
 వట ఎడ్మెంట్ యుద్ధపడవలో జర్మనుచక్రవర్తికెయి
 జరుగారి మేనల్లుడున్నాడనువార్త జర్మను వార్తా
 పత్రికల ననుసరించి నిజమేయని తేలుచున్నది.

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లాండు-ప్రాన్సులు.

బ్రిటిషు సైన్యము

ఎత్తు ౧ హెచ్.పి.చిరి.

లండను ఆక్టోబరు 6:- బ్రిటిషువారి సైన్యమునందొకకు నెక్కువ యెత్తు ఉన్న నేగాని భటులకేర్పకొనగూడదని యే రాటుకలదు. ఈయెత్తునిప్పుడు హెచ్చుచేసిరి. అయినప్పటికిని భటులనేకమంది చేరుచున్నారు.

ప్రత్తిని నిలువజేయుట

సర్ చార్లసు మాస్రాగారిపద్ధతులు.

లండను ఆక్టోబరు 6:- డెయిలీ టెలిగ్రాఫు పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:- ప్రత్తిని నిలువజేయుటకు సర్ చార్లసు మాస్రాగారు తెలియజేసిన పద్ధతులను దొరతనమువారు శ్రద్ధతో గమనింపవచ్చును. ప్రత్తిని నిలువజేయునందర్భవములో కొన్ని యేర్పాట్లు చేయవలయును. లేకపోయినయెడల వ్యవసాయదారుల దగ్గర ప్రత్తి నిలువయుండును. ఇందువలన ప్రత్తి పంటలు వేయరు.

ఆంగ్లేయ ఫ్రెంచి సైనికోద్యోగులు.

చాలమంది చనిపోవుటకు కారణము.

లండను ఆక్టోబరు 6:- జర్మనీవారి ప్రతివేనలలోను, శత్రుసేనలలోని ఉద్యోగులను వెంటనే కనిపెట్టి చంపుటకు చాలమందికలరు. వీరు కనిపెట్టి చంపుటవలననే ఆంగ్లేయ ఫ్రెంచిసేనలలోని ఉద్యోగులు ముఖ్యముగ ఫ్రెంచివారు చాలమంది చనిపోవుచున్నారు.

హిందూదేశపు మిలిటరీ ఉద్యోగులు.

లండను ఆక్టోబరు 6:- హిందూదేశము నుండి వెళ్లిన యీక్రొంది మిలిటరీఉద్యోగులు, ఇంగ్లాండులో క్రొత్తగానేరావీటు చేయబడిన పటాలమునకు నాయకులుగ నియమింపబడిరి. 9వ లీప్టనెంట్ పటాలము కర్నలు మీడుగారు; 7వ దక్షిణ వేల్పు పటాలము కర్నలు ప్రాంతహంకాకుగారు; 8వ దక్షిణ వేల్పు పటాలము కర్నలు డేవిడు లూయీగారు; 8వ తూర్పు లాంబుమైరు పటాలము కర్నలుబాను, మెర్విల్లిగారు, 8వ యెక్సెప్టెరు పటాలము కర్నలు డబ్లియు సి. వాల్టెనుగారు. ఉత్తరప్రాంతమైరు పటాలము లెఫ్టినెంటుకర్నలు ఎఫ్. జి. బ్రాడ్ గారు 9వ తూర్పులాంబుమైరు పటాలము - మేజరు గబ్బెట్టుగారు.

లివర్పూలు వర్తకసంఘము.

ఇండియాను మెచ్చుకొనుట.

కరాచి ఆక్టోబరు 6:- సింధు గజెట్ పత్రికకు ఈ క్రిందివార్త వచ్చినది:- బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు ప్రస్తుతము కలిగిన చిట్కంలో హిందూదేశీయులు చేసిన సాహాయ్యమునకు లివర్పూలు వర్తకసంఘమువారు చాల సంతోషించినారు. వారిమేలును ఎన్నటికిని మరుగు. ముఖ్యముగా హిందూదేశీయులచేసిన భగ, జనసాహాయ్యమునకు ఒక్క లివర్పూలు వర్తకసంఘమువారేకాదు, బ్రిటిషుదేశీయులలోని వారందరూ సంతోషించుచున్నారు.

ఈజిప్టు రెడ్డు క్రెస్టుసంఘము.

15 వేలరూపాయల విరాళము.

లండను ఆక్టోబరు 6:- ఈజిప్టుదేశపు రెడ్ క్రెస్టు సంఘమువారు బ్రిటిషు రెడ్ క్రెస్టు సంఘమువారికి 15 వేల రూపాయలను యిచ్చిరి. (రెడ్ క్రెస్టులు అనగా, ఎఱ్ఱని చంద్ర రేఖ, రెడ్ క్రాస్ అనగా ఎఱ్ఱగానుండు క్రీస్తునిలువ) ఈజిప్టు వారు మహమ్మదీయులు కాబట్టి చంద్రరేఖను గుర్తుగా పెట్టుచున్నారు. క్రైస్తవులు నిలువను పెట్టుకొనిరి. ఈసంఘములు యుద్ధభూమిలో జెబ్బుల వారికి ఉపచారముచేయుటకు ఏర్పరుపబడినవి.

మరణవార్త.

లండను ఆక్టోబరు 6:- ఇండియా గవర్నరు మెంటు యొక్క విశేషవ్యవహారములను జూచు డిప్యూటీమెంటులో ఇదివరకుపనిచేసిన లెఫ్టినెంటు కర్నల్ బేమెన్ ఆబట్ గారు చనిపోయిరి.

వ్యూహమును ప్రకటన.

శిథిలములు మారలేదు.

లండను ఆక్టోబరు 6:- నిన్నటిరాత్రి వ్యూహమునందెట్లు ప్రకటించబడెను. మొత్తముమీద శిథిలములు వ్యూహము వలనే యున్నవి. డాఫలిభాగమున యుద్ధము జరుగుచునే యున్నది. ఆగ్నేయమున మూడునదిప్రాంత పర్వతప్రదేశము లందును రాత్రియందును పగటిపూటను జర్మనీవారు మనపై బడినపుడు వారిని వెనుకకు గొట్టితిమి.

ఇంగ్లాండు లార్డు లెఫ్టినెంటుగారి ఆంధ్ర సైక్లరీ.

లెఫ్టినెంటు కర్నల్ సర్ మాథ్యునాథాన్ గారిని ఇంగ్లాండుదేశపు లార్డులెఫ్టినెంటుగారికి ఆంధ్ర సైక్లరీగ నియమించిరి.

జర్మనీ.

జర్మనీవారి ప్రయత్నములు.

లండను ఆక్టోబరు 6:- వెల్ట్రోగ్రాడు - వీర్బురెక్ మొదలు లిక్వరకు సరిహద్దు ప్రదేశములందు వెనుకబోవుచుండిన జర్మనీవారు కోటలచే బలపరచబడిన స్థానమునుండి నిరోధింప బ్రయత్నించుచున్నారు.

జర్మనీవారి మార్గములు

రెండుసార్లు ధ్వంసముచేయబడెను.

లండను ఆక్టోబరు 6:- రూక్ - డెయిలీ న్యూసుపత్రికకు నిన్నటితారీఖున నిట్లని తంతికచ్చెను. జర్మనీవారి సైన్యమునకు వెనుకభాగమున రాకపోకలమార్గముల రెండుపర్యాయములు మిత్రమండలివారి చిన్న సేనయొకటి ధ్వంసముజేసెను. ఫలితము తాత్కాలికము. ఇందువలనజర్మనీవారివిమానములకు వెల్ట్రోలు సరఫరాతగ్గెను. ఆహారపదార్థముల సరఫరాయును కొన్ని రోజులవరకు జెదరియుండెను.

జర్మనీవారి గుగ్గు.

అవి చేయునట్లుము.

లండను ఆక్టోబరు 6:- జర్మనీవారి పెద్దఫిరంగులనుండి వారుచేయబడిన గుండ్లు ప్రేవినపుడు గలుగునట్లుమును కర్ణించుచు, టుయముపత్రికా విశేషముడెట్లు వ్రాసెను. గుండు పడిన ఫలమునకు 40లేక 50అకుగల మారమువరకు సేమియునుండదు. 40గుడ్డులుగలగుంపునం దొక గుండుపడినపు డవియన్నియు కూడ తునుకలుతునుకలెనని.

బొంబయిలోని జర్మనీవర్తకము

బొంబయి ఆక్టోబరు 6:- బొంబయిలో వ్యాపారము జేయుచున్న జర్మనీవారనేకులు తమకంపెనీలను ఇండియాలో ఇకకార్పొరేటు జేయుచున్నారు. ఇందుచే యుద్ధసందర్భమున పట్టుకొనబడిన హాస్సయోజనలందలి సరకుల దిగుమతి జేయుటకు సుమపాయముకలిగినది. కంపెనీవారు సగదుగా బామిన యిచ్చినవెంటనే సరకు లిచ్చివేయవచ్చును. వ్యాపారమునందెక్కువ సప్తముకలగకుండుటకు వారు కొనువారలకు తమవద్దగొంకసరకు నిలువయుంచుకొని మిగిలినది కొంచెము కొంచెము పంపుచున్నారు.

బ్రిటిషు మార్పుఆఫ్రికా.

జర్మనీవారి ప్రయత్నము.

సిడ్నీ ఆక్టోబరు 6:- ఈక్రిందివార్త స్టేటుసైక్లరీగారినుండి వైస్రాయిగారికి నిన్నటిరాత్రి 9 గంటలకు పంపబడెను. సెయింబరువెలలో బ్రిటిషు మార్పుఆఫ్రికావై జర్మనీవారు దాడివేయటమనేసిన ప్రయత్నములన్నియు నిర్భక్తములాయెను. దొంగపోటుగుంపులవాండ్రందరూ ప్రతి పర్యాయమును ఓడింపబడి వెనుకకుగొట్టబడిన కలహనియల్ కచ్చేరి వారు దెలుపుచున్నారు.

నీమెకనదిని దాటుటకు ప్రయత్నించుట.

జర్మనీవారి సప్తము.

అలహాబాదు ఆక్టోబరు 6:- పయనీరుపత్రికా లండను విశేషముడు ఆక్టోబరు 6తేదీని యిట్లని తంతి పంపుచున్నాడు. నీమెకనదిని దాటుటకుగాను జర్మనీవారుచేసిన ప్రయత్నములు భంగమగుటనుగూర్చి యిటీవలి సమాచారము మాట్లంగు

పోట్లు పత్రికా వెల్ట్రోగ్రాడు విశేషముడు దెలుపుచున్నాడు. ఈప్రయత్నము మునుపటికంటె హెచ్చుగా జేయబడెను. సప్తమును నిదివరలో ననుకొనినవానికంటె నెక్కువగలిగెను. రష్యావారి సైనికులు పెద్దఫిరంగుల వారుచేయుటయందలి నేర్పుతనము దీనికి గాఢము. ఇప్పుడి భయంకరమగు కార్యము. ఇందుచే జర్మనీవారు విభ్రాంతులైరి. జర్మనీవారు వెనుకకు బోవుచున్నప్పుడు 10 లేక 12 మైళ్లదూరమువరకు నీ ఫిరంగులకు లోపైరి. జర్మనీవారికి సప్త మెక్కువగ గలిగెను.

జర్మనీవారి సైన్యమునందు

15 పటాలము లున్నవి.

గవ్యూనిదికి బోవుచున్న జర్మనీవారి సైన్యమునందు 15 పటాలములు గలవని సమృతమగువారినుండి తెలియవచ్చుచున్నదని, టుయముపత్రికా వెల్ట్రోగ్రాడు విశేషముడు దెలుపుచున్నాడు. వీనికి క్రాకోమట్టునున్న ఆస్ట్రీయావారి సైన్యములకు జేర్పవలయును.

లక్సెంబర్గునేనలు

జర్మనీలోనికి తీసికొనిపోవుట.

లండను ఆక్టోబరు 6:- లక్సెంబర్గు రాజ్యం, జర్మనులు న్యూంబర్గ్లోటలో బంధించిలక్సెంబర్గులోని సేనానిని తప్ప తక్కిన సైనికులను జర్మనీలోకి తీసికొనిపోయిరి. వీరందరు 250 మందిమాత్రమే కలరు.

జర్మను చక్రవర్తిగారి మేరట్లుకు

“ఎమ్డెను స్తీము”

లండను ఆక్టోబరు 6:- జర్మనుచక్రవర్తిగారి మేరట్లు డగు ప్రిన్సు ఫ్రాన్సిస్ జోసెఫ్ గారు ఎమ్డెను నావపై నున్నారని జర్మనుపత్రికలు ప్రకటించినవి.

జపాను

జర్మనులు జపానీయులను నిందించుట.

వారిపక్షమున క్లాసుగారు వాదించుట.

లండను ఆక్టోబరు 6:- జపానీయులు క్రైస్తవులు కారు. మతాంతరులు. వారు బ్రిటనుకు స్నేహితులను కారణమువలన యూరోపియను యుద్ధములో చేర్చుకొనుటతగదు. అని జర్మనీ దేశమునందలి మతభిముములు వ్రాసిరి. దానికి జపానుగా సర్క్లాకు మెక్డొనాల్డాగారు లండను పైమ్సు పత్రికలో ఈ క్రింది బాబును వ్రాసిరి. రషియా, జపానులకు యుద్ధము జరిగిన తరువాత అంతకు పూర్వము కూడ జపానీయులు మనతో ఎంత నిష్కపటముగా, మర్యాదగా, న్యాయముగా, భక్తిగా రాయవారములు జరిగిరో ప్రపంచమునకు తెలియవలెనంత చక్కగా తెలియలేదు. ఇన్ని మాటలెంతకు తమచేతిలో ఓడిపోయిన రషియనులతో? ఆహా! ఎంతమర్యాదగా, ఎంతదయగాచూచినారు. దెబ్బలులిరితమచే? చిక్కిన రషియనుసైనికుల జేనుసమాచారమును వారిబంధువులకు పంపిచ్చిరి. ఒకానొక సమయములో ఎప్పుడుదెబ్బతగిలినదో, వాధవిట్లావున్నదో! మొదలగు వివరములనుకూడ కోరినబంధువులకు టెలిగ్రామువ్వారా పంపిరి. రషియాజపాను యుద్ధముజరిగి సప్తమహర్షింబ్రభువుగారు రషియాముఖ్యపట్టణమునెంటుపీటర్స్ బర్గ్లో బ్రిటిషు రాయబాగానుండిరి. నేను వైనదెప్పిన సంగతులన్నియు నిజమనివారు చెప్పాలరు. క్రైస్తవసత్యమును అనలంబించుచున్న జాతులకొప్పు, జర్మనీకూడ మర్యాద, న్యాయము, మొదలగు గుణములను, బలాంతరులగు జపానీయుల వద్ద నెప్పుకొనవలయునని చెప్పసాహించుచున్నాను.

టర్కీ

డాన్లన్న జలసంధి మూసివేయుట.

దాని ఫలితము.

లండను ఆక్టోబరు 6:- కాకస్టాన్లోని ఇంగ్లాండు, రష్యాదేశపు రాయవారులు డాన్లన్న మూసివేయుటచే ప్రాప్తు, ఇంగ్లాండు, రష్యాకంటె టర్కీవారికే యెక్కువ నష్టము గ న్నారు. ఇందుచే జలసంధి మూసియే యుకోకయెవో నెప్పుటికిని మూసియే గొయితెక్, బ్రెస్టా, అను జర్మనీవారి ముగా టర్కీవారి వైసనేగాని దశము అచ్చటినుండి పోబాలరు. వారివారికు లున్నారు. ఓడల బడినను జర్మనీవారి తరు

బొంబాయి.

అక్టోబరు 6-వ తేదీ.

కరాచి. అక్టోబరు 6:- మహమ్మదీయ వ్యాపారము వ్యాపారమును ఆఫ్ఘానిస్తాన్ వర్తకమునుగూర్చి వ్రాయుచున్న మేజర్ వెబ్బర్ గారిట్లు వ్రాసిరి. మహమ్మదీయ వ్యాపారమును ఆఫ్ఘానిస్తాన్ చిహ్నము గలవలయును. పడమటి ఆఫ్ఘానిస్తాన్ వర్తకముగాక ఎగువభాగ స్థాన వర్తకముగూడ నిండియున్నది, యింగ్లండునందును తగినంత జేయబడిన పేజులకప్పు వస్తువులను గొనుచున్నారు. మన కంటే తక్కువ ఖరీదులకు రవాణాను కొన్ని సరకులను బంప గలిగి యున్నందున అన్ని వస్తువులు నల్ల యింగ్లండునదిలందుకు సరికాదు.

స్టీమురులోని సరకు తగలబడట.

బొంబాయి అక్టోబరు 6:- బొంబాయి రేవునందలి అత్యంత దాహులో నిలవమున్న బి. వి. యస్. యస్. కంపెనీవారి "బార్బరా" అను స్టీమురులో నిప్పుపుట్టినది. వెంటనే నిప్పును ఆర్పు ఇంజను వచ్చి ఆపివేసినది. వేయిరూపాయల నష్టము గలిగినది.

జర్మను వర్తకులు.

ఇతరులవ్యాపార వ్యాపారముచేయుట.

కరాచి అక్టోబరు 6:- జర్మను వర్తకులు తమ పేరుతో వ్యాపారముచేసినచో, ఇంగ్లండు, ఇండియా దేశములకు తప్పుపరగులను దిగుచుతిచేసికొనను భయమువలన హాంతు ముఖ్యపట్టణ మునందలి ఆమ్మటరుదాములోనికంపెనీల పేరుమీద వ్యాపారము సాగింపవలెనని ప్రయత్నించుచున్నారు. జర్మనీ దేశము నందలి హాంబుర్గునకునందలి ఇన్సూరెన్సు కంపెనీవారు కరాచిలోనున్న యూరోపియన్ కంపెనీ వారికి వ్రాసిన ఈ క్రింది జాబువలన ఈ విషయము తెలిసినది. జాబు:- యూరోపు యుద్ధపు అదావిడిగా పడియున్నందున వర్తకసంబంధములో మీరు వ్రాయు నుత్తరములు సరిగా చేయలేదు. కొన్ని ఆసలే చేయటము లేదు. కాబట్టి ఇకముందు మీరు వ్రాయు నుత్తరములు హాంబుర్గుననుమాకు వ్రాయవద్దు. ఆమ్మటరుదాములో నన్ను మిజనా రెండు డిరాయి కంపెనీ చిరునామాకు పంపవలెను. ఈ కంపెనీవారు మాకువచ్చే వుత్తరాలను, తాము తీసికొని మా పేరు పంపుటకు ఒప్పుకొన్నారు. మీరు వుత్తరము విడుదల అవలెనని ఆమ్మటరు దామ్మకంపెనీవారి పేరు వ్రాయవలెననిగాని మా పేరు వ్రాయవద్దు. ఈ ఉత్తరములలోని సంఖ్య తులనబట్టి మాది మాకు పంపబడును.

జర్మను స్టీమురులోని సరకులు.

కరాచి అక్టోబరు 6:- కొన్ని జర్మను స్టీమురులు బొంబాయికి సరకును తెచ్చుచుండగా ఇంగ్లండు జర్మనీలకు యుద్ధము ప్రకటించబడినది. ఈ సంగతి అప్రమేయములకు తెలిసినది. ఎటువంటి ఏమిచేస్తారో అని భయపడి ఈ స్టీమురులు బొంబాయి తీరమును దున్ను మార్కెట్ వారేపు చేసినవి. ఈ రేపు తాటస్థ్యముగనున్న పోర్చుగీసువారిది. ఈ స్టీమురులోని సరకులను తెప్పించుకొనవలెనని బొంబాయి వర్తకసంఘమువారు ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుచున్నారు. ఇంతవరకు ఏమి తేలేదు.

నిషేధించబడిన వస్తువులు.

కరాచి అక్టోబరు 6:- బ్రిటీషుదీవులనుండి ప్రపంచములో ఏమాలైనను సరే ఈ క్రిందివస్తువులు ఎగుమతిచేయరాదని ఉత్తరువైనది. బండకు కట్టు గట్టుములకు ఉపయోగించు తోలుపామును, జీమలను, కట్టెములు, సోలరులదుస్తులకు పనికివచ్చు కాగితము, స్ట్రీ, మేగనీసు పేకోక్కులు.

అమెరికా-హిందూ దేశములు.

బట్టలవ్యాపారము.

బొంబాయి అక్టోబరు 7:- బొంబాయిలోని అమెరికా రాయవారి యట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- హిందూ దేశములోని బట్టలవ్యాపారపు స్థితిగతులనుగూర్చి విచారించి అమెరికాలోని బట్టలవ్యాపారమును స్పష్టచేయుటలంపు మిల్లను ఒకటిగా రు హిందూ దేశమునకు వచ్చు వాషింగ్టన్ లోని వాణిజ్యశాఖలో పెనుమర్చు.

హిందూలకును పోరాటము.

హిందూ చరిత్ర.

రు 7 - హిందూ సమాజమున హిందూలకును జరిగిన పోరాటము గురించి చరిత్రకారులు తెలియని పోరాటములను గుర్తుచేసి కానిష్టేలు పట్టుకొనబడినది.

కలకత్తా.

కమాగటామారు గందరగోళము.

పారిపోయిన వారిని పట్టుకొనుట.

కలకత్తా అక్టోబరు 6:- కమాగటామారు స్టీమురుమీద అనలు 821 మంది వచ్చిరి. వీరిలో 88 రుగు మాత్రము పట్టుబడకుండా తప్పించుకొని పోయినారు. 60 మంది మొట్టమొదటనే గందరగోళము జరుగక ముందు రైల్వేకి యిండ్లకు వెళ్లిపోయిరి. వీరును ఇదివరకు చనిపోయినట్లు తెలియచేసిన వారును గాక తక్కిన వారందరు ఆరెస్టు చేయబడినారు.

మరికొందరిని పట్టుకొనుట.

ఈగందరగోళము జరిగిన తరువాత పరారయైన వారిని క్రమక్రమముగ పట్టుకొనుచున్నారు. ఇది వరకు కొందరిని పట్టుకొనిరి. వీరు గాక సోమవారము సాయం కాలము బర్లేష్టేషను రైలుపే పోలీసువా రొకరిని మంచి నిపుణతతో పట్టుకొనిరి. ఈతని పేరుడుగగా చెప్పలేదు. జుట్టును అంటకత్తెర వేయించుకొని గడ్డము గొరికించుకొని బంగారీవానివలె దిస్తులను ధరించియుండెను. ఇతడు ప్రయాణికులను తనకు తీకట్టుకొనిపెట్టుచు ప్రార్థించుచుండగా పట్టుకొనబడినది. ఇతనిని అరెస్టుచేయుట పంపించిరి.

మంగీ జిల్లాలో పట్టుకొనుట.

మంగీ జిల్లాలో నిద్దరును 2వ తేదీని గొలండ్లో స్టేషనులో 5 గురును, అలాడే వారకులములో నిద్దరును, ఇఫాపురములో నిద్దరును, నేటియదమును వారానాగోరులో నొకరును పట్టుకొనబడిరి.

పంజాబు

దిగువదేలంకాలును.

లోహారు అక్టోబరు 6:- దిగువదేలము కాలవ యొక్క వైశాల్యమును హెచ్చుచేయుటకు ప్లానులును ఖర్చు జాబితాలను తయారుచేయుటకు దిగువదేలము కాలవ సర్కిల్ నకు క్రొత్తడివిజ్ ఏర్పాటుచేసిరి. సివిల్ అండు మిలిటరీ ఇంజనీర్లు వ్రాయుచున్నది. మాడుకాలవలన్నింటిగా నుండు యేర్పాటు పద్ధతుల కనుకూలముగ నుండుటకై యామార్పులు జేయవలసివచ్చెను. ఇంటకాలవల యేర్పాటు పూర్తిగానున్నది.

సాధువు హత్యవిచారణ.

తీర్పు చెప్పట.

కోట అక్టోబరు 6:- సాధువు హత్యకేసులో నైపున్య జడ్జి మన్మోహరామగారు నేడు తీర్పు చెప్పిరి. యోధపురపు నివాసియుగు, ప్రియరామ మహాత్ముడు హత్యచేసినందునకు తేసరిసింగు, లాహారి, హరిలాలు అను వారమీద నేరము మోపబడి విచారించబడినారు. తేసరిసింగు, లాహారిలకు 302 శెక్కు నుండి యావజ్జీవము దీర్ఘపాఠరవాసశిక్ష విధించబడినది. 118,201 శెక్కు నల ప్రకారము హరిలాలుకు మూడేసి సంవత్సరముల ఖయదు విధించిరి. ఈరెండు శిక్షలను ముద్రాయి ఒకేసారి యవధివేయవలయును.

పంజాబు కో ఆపరేటివు బ్యాంకు.

లోహారు అక్టోబరు 7:- పంజాబు కో ఆపరేటివు బ్యాంకు ఇటీవల సామ్యుచెల్లించుట మానివేసినది. ఈ బ్యాంకు భాగస్వాములు, సామ్యులువచ్చేసి కొనినవారును బ్యాంకును, మూసివేయుటకు గుఱించి విచారించుటకు 11 వ తేదీని సభ చేయుదురు.

హిందూస్థాను బ్యాంకు.

లోహారు అక్టోబరు 7:- ప్రస్తుతము లిక్విడేషనులో నున్న హిందూస్థాను బ్యాంకుకు నిదివరలో మ్యానేజింగు డైరెక్టరుగనుండిన, దౌలతురాయిగారికి చాలాఅప్పులున్నవి. వీరి సోదరులగు హరికిషన్ లాల్ గారి మంజూరమువలన యీ అప్పులను ఏదోఒకవిధముగ పరిష్కారము చేయుటకుయేర్పాటులు జరిగినవి. దౌలతురాయిగారు లిక్విడేషనులోనున్న హిందూస్థానీ బ్యాంకుకే 25 శేలు వాకీపడియున్నారు. ముల్తానుకోర్టులో వీరిమీద క్రిమీలు చార్జీలునిలువయున్నవి.

అలహాబాదు

మరణము.

రెవెన్యూ ఎ లి లిండ్సెగారు

అలహాబాదు అక్టోబరు 6 - రెండవ ఘోర్కా పటా లునందలి రెవెన్యూ కర్నల్ ఎ లి లిండ్సెగారు సెప్టెంబరు 16 తేదీని ఇంగ్లండు దేశమునందు మృతిచొందిరి. వీరిని కొంత కాలము యుద్ధకర్మేయందు జనరల్ ప్లాప్ యుద్ధోగ్యునిగా

నియమించిరి. జులై మాసాంత మాదిగ గలిగిన పనియొత్తిడికే వీరికి దేహోగ్యము నశించెను.

కంటెంపు ఆఫ్ కోర్టుబిల్లు.

కంటెంపు ఆఫ్ కోర్టుబిల్లు విషయమై అభిప్రాయము లిప్పుడు సిద్ధానువచ్చుచున్నవి. సర్వసాధారణముగా ఈ బిల్లుయొక్క సూక్ష్మధర్మము లంగీకరింపబడెనని నూచించుచున్నవి.

సిమా

తపాలయోధ.

సిమా అక్టోబరు 6:- కడిచిన నెల 19 తేదీతపాలును దీసి కొని మెడినాయోధ శుక్రవారమునాడు తెల్లవారుసప్పుటికి బొంబాయివచ్చి చేరుననుకొనుచున్నారు.

కలకత్తా స్టాకు యెక్ స్పీజి.

సిమా అక్టోబరు 6:- కలకత్తా స్టాకు యెక్ స్పీజిని తిరిగి నెలకొల్పుటకు గూర్చి యాలోచించుటకుగాను జరుప నిశ్చయింపబడినసభ ముందుసోమవారమువరకు నిలుపుజేసిరి.

బర్మా

బర్మా టపాలు.

రంగూను అక్టోబరు 6:- హిందూ దేశమునుండి వచ్చే టపాలు, ఇంగ్లాండునుండి వచ్చే టపాలు రెండువారములనుండి బర్మా రావటము లేదు. "లంక" అను స్టీమురు రెండువారముల టపాలను తీసికొని నేటియదయును రంగూనురేవు చేరినది. ఉత్తరములతో నిండియున్న టపాలనంచులు సుమారు రెండు వేలండెను. నెలవుమీద వెళ్ళి తిరిగి పనులలో ప్రవేశించుటకు వచ్చిన, 7 వర్న మెంటు మిటర్ ఆఫీసరు అనేకులు గలరు సముద్రము అల్లకల్లోలముగ నున్నందున ప్రయాణము హాయిగా లేదు.

బ్రుసెల్సునగరపు స్థితిగతులు.

వంతెనలను తెగగొట్టుట.

లండను అక్టోబరు 6:- డెయిలీ న్యూసుపత్రిక క్రింది వర్తమానమువచ్చినది. బ్రుసెల్సు, నికోవేట్టణములకు రాక పోకలుజరుగుట ఆసాధ్యమైయినది. రైలిజనులు ఈపట్టణములకు మధ్యనుండిన. వంతెనను, రైల్వేను తునాతునకలు చేసినారు, జర్మను సేన లేలాగునైనను నామూరుమీదుగ పోవలయునని యీ పనిచేసినారు. వంతెనను పడగొట్టుటవలన జర్మనీకిని బ్రుసెల్సుకు రాకపోకలు జరుగుటవలెనులేదు. దానివలన బ్రుసెల్సులో జర్మనులను ఏమియు లాభములేదు.

జర్మనులు బ్రుసెల్సునగరములో చేయు దుండగములు హెచ్చుచున్నవి. పురాధిపతియగు మాక్స్ గారిని పట్టుకొని నందుకే కలకంపముచున్న రైలిజనులకు జర్మనులు తిరగబడునంటి వాధలను వెల్లుచున్నారు.

క్రాకోయుద్ధము.

లండను అక్టోబరు 6:- క్రాకోయుద్ధము ప్రారంభమై విష్ణు లావదీతరమున ఘోరముగ జరుగుచున్నది. ఒకాటోక్సి మెంటోలయెద్ద ఆస్ట్రీయావారు రుష్యావారిని వెనుకకు గొట్టిరి.

తోకచుక్క:- తెల్లవారు బామున 5 గంటలకును

5 గంటలకును మధ్య మెలకువగనుండువారు చాలతక్కువగా నుండురు. చాలరాత్రివరకును మేలుకొనియుండి చాలాప్రాదెక్కి లేచువారాసమయమున కలక విస్తరలోనంగరు పెందలకడ పండుకొని తెల్లవారగనే లేచువారి వీ వేళలో మెలకువకలుగుటకు రెండుగంటలకు పూర్వమెల్ల వారికి ననుభవక వేద్యుగు సుఖాద్రకు కనులగుచుండురు. ప్రస్తుతము కనబడుచున్న చిన్నతోకచుక్కను చూడగోరినవారందరును గూడ 5-6 గంటలకుమధ్య నిద్రమెల్కొనుట యవసరము. అది మిక్కిలి చిన్నది. హాలీమెదలగు పెద్ద పెద్ద తోకచుక్కలను చూచియుండి యిట్టి చిన్నతోకచుక్కలను చూచినప్పుడు మాత్రులను ముక్కులను విరచువారు తమ నిద్రకు భంగము కలిగించుకొన నవసరములేదు. అది చిన్నదైనను చూడదగినది. మాత్రులగును. ఆకసమున నుత్తరదిశకు చూచిన సప్తర్షులను కక్షత్రములు కనబడును. అక్షత్రముల కెడమకట్టు నీతోకచుక్క కనుబడును. ప్రకాశమానముగు దాని కిరోభాగమును దృశ్యా దృశ్యులగు దాని వాలమును పరికించువారికి వేద్యుల చేతులలోనుండి ధెర్మా మెటరనుగాజు యంత్రము సృరణమవచ్చును ఆయంత్రముతో శరీరముననున్న ఉష్ణమును వైద్యులు పరీక్షించురు ఆయంత్రమున కడుగున గుండ్రాయుండవలెటి యాకృతి

కోర్క వ్యవహారములు.

ప్రాంపు మ్యూటీ.

[న్యాయమూర్తులు: ఆక్టింగు చీఫ్ జడ్జి, జడ్జి శేషగిరి అచార్య. జడ్జి డి.మా. స్వామిశాస్త్రి గారలు].

ఒక అప్పువిషయమునం దొకడు డిక్రీపొందెను. తాము పసివారు (మొరలు)గ నుండినపుడు చేయబడిన ఆ అప్పును తీర్చుటకు తమకు నిమిత్తమలేదుగాన, తమమీదను, తమతండ్రి మీదను ఒసగబడిన పై డిక్రీని వాది అమలు జరగించకుండు నట్లు ఆజ్ఞాపించుటకును, ఆ అప్పును తీర్చుభారము తమకు లేదని కానించుటకును కోరుచు ప్రతివాదులు హైకోర్టుకు విన్నవించుకొనిరి. ఇట్టితరుణమున వీరు తాము హైకోర్టువారికి పంపుకొను అర్జీకి, సామాన్యముగ నొకయుత్తరువును కానించుటకు నలసింపని ప్రాంపుమ్యూటీ చెల్లించిన చాలునా? లేక, డిక్రీ మొత్తము ననుసరించి ప్రాంపుమ్యూటీ చెల్లించవలయునా యను విషయము ప్రశంసకురాగా, తొలుత నీయర్జీ విచారణకు పూను కొనిన జడ్జిలు శంకరనాయకు, ఎములింగు గారలు ఆ ప్రశంసకు పరిష్కరింపజాలక, హైకోర్టు పురోచించి వారి యాలోచనకు పంపిరి. అందువలన నావిషయమున నైన పేర్కొన్న ముగ్గురు న్యాయమూర్తులును విచారించిరి. న్యాయవాదులవాదములు ముగిసినవి. న్యాయమూర్తులు తీర్పుచెప్పట నాపియుంది యున్నారు.

సాత్తుమీదహక్కు ఎప్పుడు కలుగును?

[న్యాయమూర్తులు ఎములింగు, హాజే గార్లు.]

నెల్లూరుజిల్లాలో నొక డొకనెలను కొనెను. ఆ నెలను తన కమ్మనలసినట్లు ఒడంబడిక యొకటి జరగియున్నదనియు గాబట్టి వైవిక్రయముచెల్లదనియు, మఱియొకడు దావాతెచ్చెను. వానికి విక్రయించుచుండునట్లు యేర్పరచుకొనబడిన యేర్పాదులునుగలవని, ఆ నెలను కొనినపుడు ప్రతివాది యెఱుగదనియు, భూమి దురుద్దేశ మేమియులేక క్రమముగనే కొనబడి నియత, ప్రతివాదిప్రక్క వాదించబడెను. కాని, విక్రయ ప్రతము వ్రాసినపుడు గాకున్నను, ఆ ప్రతము రిజిస్టరు కాబడుటకు పూర్వమే ఆయొడంబడికను గుఱించిన నోటీసు ప్రతివాదికి చేరినందున వానికి ఆ నెలమీద గలహక్కునకు భంగము కలుగలేదని క్రిందకోర్టులవారు వానికి అనుకూలముగ తీర్పు చెప్పిరి. ఈ తీర్పుమీద ప్రతివాది హైకోర్టుకు రెండవ అప్పీలు చేసికొనెను. పత్రమును రిజిస్టరుచేయు తారీఖు యేదయైనను, విక్రయప్రతము వ్రాయబడిన తారీఖుమొదలు ఆవిక్రయమైన భూమిమీద దానిని కొనవారికి హక్కుగలుగుననియు, గాబట్టి విక్రయప్రతము వ్రాయుటకు పూర్వము నోటీసు ప్రతివాదికి చేరవలయునను, వాదిహక్కునకు భంగ మేర్పడెననియు వాదించబడెను. విక్రయప్రత మేతారీఖుదైనను, రిజిస్టరు కాబడిన పిమ్మటనే హక్కు ఏర్పడుచున్నదనియు, ఎటులయినను, ప్రతివాది ఆ నెలకుగాను వైకమును చెల్లించుటకు పూర్వమే వాది యొడంబడికను గుఱించిన నోటీసు ఆతని కియ్యబడెను. కాన, వాది హక్కునకు భంగ మేర్పడలేదనియు వాదిపక్షమున వాదించబడెను. న్యాయమూర్తు లీరెండవవాదము నంగీకరించి అప్పీలును త్రోసివేసిరి.

ద్వీపాంతరవాసశిక్ష రద్దుగుట.

తనభార్యతో సంపర్కము కలిగియున్నాడను సందేహముతో నొకనిని చంపినందులకని మాట జక్కం చెందనికి కడప సెషన్ జడ్జిగారు యాదర్శద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించిరి. హైకోర్టుకు క్రిమినల్ అప్పీలు చేసుకొనబడెను. ఫిర్యాది పక్షము సాక్ష్యమునందలి లోపములు విశదపరుపబడి, ఫిర్యాది పక్షమున విన్నవించుకొనబడినవాదము విశ్వసనీయముగాదని న్యక్షికిరింపబడెను. న్యాయమూర్తులు క్రిందకోర్టు తీర్పును రద్దుచేచి, ముద్దాయిని వదలివెట్టుట కుత్తరు వొసగిరి.

న్యాయమూర్తులు శంకరనాయక్, స్పెక్టర్ గారలు, మనోవృత్తిదావా.

కాళహస్తిరాజాగారిసోదరు డొక్కడు ఆ సంస్థానము నుండి తనకు రూ. 650 లు వంతున మనోవృత్తియొసగ బడుటకును, ఈజుకు ఆతెక్కప్రకారము తనకు చెల్లించవలసిన బాకీని యిప్పించుకొనుటకును, ఉత్తరరాజ్కూటు సబ్ కోర్టులో దావా తెచ్చెను. వెనుకొకప్పుడు యిప్పటిరాజాగారు సంస్థానమును పంచవలయునని దావా తెచ్చియుండిరి. అప్పుడు పార్టీలకు సమాధానముచేయబడి, సంస్థానమును పంచ నక్కఱలేదనియు సోదరులు మొదటిపదేండ్లకాలము నెలకు చెరీ రూ. 600 లును

అటుపిమ్మట నెప్పటికిని నెలకు రూ. 700 లును పుచ్చుకొనవలయునని యేర్పాటుచేయబడెను. కాని, తదనంతరము రాజాగారు యిప్పటి వాదికిని ఆతనికిపిమ్మట ఆతని వారసులకును సంస్థానముయొక్క సాత్తులోనుండి నెలకు రూ. 650 లు యివ్వవలయునని యొక యేర్పాటు చేసికొనబడెను. ఈసంస్థానము 1899 వ సంవత్సరమున (కోర్టుఆక్టోబరు) వారియధీన మొనపుడు వాదికి నెలకు 400 రూపాయల వంతునమౌతమి మనోవృత్తి యొసగబడెను. అందుమీద, 650 రూపాయలకు నాలుగువందలుపోను తక్కిన బాకీకిని, యకముండు నెలకు రూ. 650 లకును ప్రస్తుతపు దావా తేబడెను. సంస్థాన మంతకన్న నెక్కువ నివ్వజాలదను అభిప్రాయముతో నెలకు నాలుగువందల రూపాయలతెక్కను వాదిపక్షమున సబ్ జడ్జిగారు డిక్రీనిచ్చిరి. ఈతీర్పుమీద హైకోర్టుకు అప్పీలు వెట్టుకొనబడెను. మనోవృత్తిని యెల్ల కాలమున కొక్కటే పర్యాయ మేర్పరుకొనుట న్యాయసమన్వితము కాదని యభిప్రాయ మొసగుచు, సంస్థాన సందర్భముల ననుసరించి, మనోవృత్తికై నెలకు నాలుగువందల రూపాయలు చాలునని న్యాయమూర్తులు సబ్ జడ్జిగారి తీర్పునె నిర్ణయించిరి.

న్యాయమూర్తులు ఆక్టింగు చీఫ్ జడ్జి జడ్జి ఎములింగు జడ్జి శేషగిరి అచార్యగార్లు. లేటర్సుపేరుంటు అప్పీలు.

కొచ్చి సంస్థానమునందు ననించు ఒకకు బ్రిటిషు ప్రదేశమున వనించు ఒకనిమీద తిరుచూరుకోర్టులో నొక డిక్రీ పొందెను. సివిల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ 44 వ సెక్షనును అనుసరించి గవర్నర్ జెనరలుగారు వెల్లడిచేసిన ప్రకటనను పురస్కరించు కొని, యాడ్మిక్రీ అమలు జరుగుటకుగాను, ఒక బ్రిటిషు కోర్టు నకు పంపబడెను. మొదట తిరుచూరులో వ్యాజ్యము జరగినపుడే దీనిని విచారించు అధికారము బ్రిటిషుకోర్టుకు లేదని ప్రతివాది యాక్షేపించెను గాని, యాక్షేపణ నంగీకరింప బడలేదు. పిమ్మట డిక్రీ అమలు జరుగుటకు తేబడినపు డీకోర్టులోను ప్రతివాది కోర్టుయొక్క విచారణాధికారమును ఆక్షేపించెను. డిక్రీ క్రి మున ననుబు గారు ఆక్షేపణను అంగీకరించిరి; కాని, కోయంబత్తూరుజిల్లా జడ్జి గారాయంగీకారమును నిరాకరించి, డిక్రీ అమలుజరుగుటకు ఉత్తర్వు వ్రాసగిరి. తీర్పు తరువల్లమున హైకోర్టుకు అప్పీలు చేసికొనబడెను. కీర్తిశేఖరైన సుందరయ్యగారును, సదాశివయ్యగారుని అప్పీలును విచారించిరి. ఆక్షేపణను అంగీకరించి విచారించవలయునని సుందరయ్యగారును, బ్రిటిషుయండియాలోని న్యాయస్థానముల యాక్షేపణను విచారించబనిలేదని సదాశివయ్యగారును అభిప్రాయపడిరి. ఈసగిరి అభిప్రాయభేద మేర్పడినందున, నివిషయము పురోచించికి పంపబడెను. ఆ విచారణలో న్యాయమూర్తులు జిల్లాజడ్జిగారి తీర్పును, ఎగ్జిక్యూషన్ పిటీషనును, ఖర్చులతోడ, కొట్టివేసిరి.

స్వామికాజుకోర్టు.

[దివాక్ బహద్దర్ సి. కృష్ణకాగారు]

దక్షిణాంధ్రంధియా న్యాయామసంఘము

వాదిమీద దావా

జూలై నెల 11 వ తేది సాయంకాలమున వైసంఘము వారి ముయదానమున కున్నీమున్నగు ప్రదర్శనములను కొన్నింటిని జరగించుటకుకోరి, యామైదానమును నల్లతెంబిపెట్టియును నాతడు అడ్డకు కొరెను. సంఘమువారు అంగీకరించిరి. సెప్టెగారు సుఖమువారికి ఆమైదానము వాడుకకుగాను 40 రూపాయలును, పోలీసు సిబ్బంది ఖర్చులకుగాను 15 రూపాయలును ఇచ్చిరి; నోటీసులను ప్రకటించిరి; కొందరికి టికెట్లను గూడ విక్రయించిరి. కాని, ఆరోజు సాయంకాలము కొందరు కుట్టులు ఆమైదానమునందు పుట్టబాలు ఆడుచుండిరి. దానింజూచి, సెప్టెగారు ఆకుట్టుల ఆటను ఆక్షేపించగా, తమ పంచె పు ఆటకుగాను ఆమయదానమును ఆనాటికి తమయంపకాగమున కియ్యబడెననియు, తాముఆచ్చటినుండి అప్పుడు వెళ్లజాలమనియువారుచెప్పిరి. అందుమీద సెప్టెగారు ఆకాశంగులై టికెట్లట్టుకొనినవారికి వైకములను త్రిప్పించిచ్చి చాలనవ్వపవలసినవచ్చెను. కనుక తన కేర్పడిన ఖర్చులు, నష్టము కాంట్రాక్టు జరిగినయెడల తనకు రాగల లాభము, మున్నగువానికిగాను మొత్తమున రూ. 909 లు సంఘమువారు తన కియ్యవలెనని యుత్తర్యుకోరును సెప్టెగారు దావాతెచ్చిరి. ఆ సాయంకాలము 5 30 పుట్టబాలోపందెపుఆట జరుగునని తాము ముందే సెప్టెగారికి తెలియజేసినట్లును, అంతలోపలనే తన ప్రదర్శనములను ముగింపునకు తెచ్చుటకు సెప్టెగారు రంగీకరించి నట్లు

లను, తెలిసి, కాబట్టి కాంట్రాక్టు నిబంధనలకు భంగము కలుగలేదనియు నొకము వాది కోరు నష్టపరిహారము చాల సధికమనియు ప్రతివాది సంఘమువారు వాదించిరి. విచారణ జరగుచున్నది.

పోలీసుకోర్టు కేసు.

జార్జిటపుకొ.

హోగ్యులలో దిగుమతిసరకులు పదిలపరచబడి యుండుచోట నుండిన చక్కెరమాటలలోనుండి యానెల ౧-వ తేదిన సుమారు ఒకమంతుకు చక్కెరను సంగ్రహించిన కుప్పి, కుట్టా తాయను ముద్దాయిలకు మేజిస్ట్రేటుగారు చెరీ మూడుకేలులు కఠినఖయగు విధించిరి.

ఏనుగ కనవిధిలో నొకయింటిని జూదమాడుట. కెట్టె కిచ్చినందులకు చిత్రకార గోవిందక అనువానిని, గతనెల 28 వ తేదిన అచట జూదమాడినందులకు గాను మరి పన్నెదరును చార్జి చేయబడిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు మొదటి ముద్దాయికి రూ. 30 లును, తక్కికొన్ని వార్జికి నొక్కొక్కరికి రూ. 6 లును జరిమానా విధింపబడెను. ఆ అపరాధపు వైకములో కొంత భాగమును పోలీసువారికి బహుమతులుగనిచ్చుటకు మేజిస్ట్రేటుగారు నిర్ణయించెసిరి.

గోపాలకెట్టియను నాతని కోళ్లను నాలుగింటిని దొంగ లించినందులకు చార్జికాబడిన పెరుమాళ్లు అనువానికి మేజిస్ట్రేటుగారు మూడునెలలు కఠినఖయగు విధించిరి.

గుంటూరుజిల్లా లోకల్ ఫండు

పరిపాలనము.

I
కడచిన రెండుసంవత్సరములనుంచి గుంటూరు జిల్లా లోకల్ ఫండు పరిపాలనలో తగినంత సామర్థ్యమును శ్రద్ధయు కనపడుటలేదు. శ్రీరాయగారు యీ జిల్లాకు కలెక్టరుపదవి నిధిస్థించుట తోడనే 1912 సం అక్టోబరు నెలలో గోపాలయ్యగారు గారిని రు 400 లలోనుంచి రు 600 ల వేతనముమీద జిల్లాకు లోకల్ ఫండు యింజనీరుగా నియమించిరి. శ్రీ గోపాలయ్యగారు పరిపాలనా పద్ధతుల యందు మార్పులు లాభ కరము లయినను కాక పోయినను కొంత మట్టుకు జన సామాన్యమునకు ఇబ్బందియు తమ క్రింది తాతేదార్జుకు కారణములేని నష్టమును మాత్రము కలుగజేసిరి. గుంటూరు జిల్లా మొత్తముమీద పదిమంది ఓ క ర సీ యర్లు ను స బ్ ఓ క ర సీ యర్లు ను మా మూ లు ప ను ల కు ను ఇ ర్ల రు ప్రత్యేకపు పనులకును గలరు. వీరిలో గోపాలయ్యగారు ఉద్యోగమునకు వచ్చునప్పటికి 10 మంది తెలుగువారును నిద్దరు అరవవారును నుండిరి. ఈరెండు సంవత్సరములలోపల నీసంఖ్య తలక్రిందులయి యిద్దరు తెలుగువారును తొమ్మిది మం అరవవారును సదరు హోదాలను అనుభవించుచునా, మరియొకటి ఖాళిగానున్నది. మాకు తెలిసినంతవరకు గోయ్యగారు నియమించిన ఓ క ర సీ యరు ఉద్యోగముల అయినపుడు ఆంగ్లలు చాలమంది దరఖాస్తు వెట్టివారు. అయినను శ్రీమూలోకల్ ఫండు యింజనీరుగారికి నచ్చినయొక యాంగ్లరుడును కావరాదయ్యె. వీరి యు ద్వే శ్వ ము లో ఆం గ్ల రు లు గొప్పయుద్యోగములకేగాక చిన్నయుద్యోగములకుగూడ తగిన విద్యావైపుణ్యము లేనివారుగా కనబడుచున్నారు. ఇతరవిషయములలో డిక్షి జూదివారలతో ఆంగ్లలు సరికాక పోవచ్చునుగాని బుద్ధికౌశల్యమున మాత్రమేన్నడును తీసిపోరు. ఈయుద్యోగుల సహాయముతో రెడ్ మండుదొంగారు నూటికి తొంభయి అయిదురూపాయలకంటె నెక్కువవ్రాప్తిని ఖర్చు వెట్టి గవర్నమెంటువారిచే మెప్పుడవసేయున్నారు. పబ్లిక్ నౌకరులుగా నెక్కువమంది యాంగ్లరులను నియమించి రెడితరులను సారదొలకుకొరకు ఆంగ్లోద్యమము పురికొల్పువలెదరు కాని, యిట్టితార్కాణములు చూచినపుడు ఆంగ్లోద్యమ ముఖ్యోద్దేశము అదియేయనిచెప్పినను ఆంగ్లల కగౌరవకారణముకానేరదు. ఈసద్దమార్పురములో ఘంటాపథముగ బుద్ధిగరిజిన శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు కి ఉద్యోగమునం దెవరండి? కనుపరుపబడినయెడల శ్రీ గో ఉద్యోగములు వారికి గౌరవ పూజ్యముగానున్నది వెట్టునిమి త్తము రు 67,000 ల

తిరిగి సర్కారుకు పోయినది. క్రొత్తగా వేయవలసివోయినది జిల్లానుండి లేకయో, రోడ్డుమార్గములను అవసరములేక చక్కని స్థితియందుంచుటచేతనో, జిల్లాలోని వెంబడి ఫలభరితములయి లాభకరములగు ఛాయాచిత్రములు నాటినవకాశములేకయో క్రొత్తగా నీరుగలవాగులకు అవసరములు గల గ్రామములగాన రాకయో లేక శ్రీ గోపాలయ్యగారికి సంగతులను గమనించుటకు తగు అవకాశము లేకయో మాకు స్పష్టముగా తెలియవచ్చును. తెనాలి తాలూకాలో పండినపంట అమ్మకొనుటకు పణ్యస్థానమునకు తెచ్చువపుడు సరిఅయిన మార్గము లేక గయకును పడుచున్న బాధలు చెప్పనక్కరలేదు. గుంటూరు జిల్లాలోనుండి కొన్ని రోడ్లు గమకలకును బురదనీరు నిలుచుటకును బండ్లుయరుగులు విరిగి బోలెడు పడుటకును స్థానములయొక్కవి. గ్రీష్మముతువునందు క్రొత్తగా పడుటకును నీరు లేక మలముల మాడిపోవు క్రామములు యెన్నియోగలవు. వీరు పడుచోటు చూపగల పుణ్యాస్థానములను యెడల ఖర్చుపెట్టి వావులు క్రెచ్చించుకొను గ్రామము తెన్నియో కలవు. జనుల యిక్కట్లను గుర్తెరిగి తొలగించ ప్రయత్నము చేయువా రరుముదా? ఇట్టి సందర్భములు కేవలము అధికారులయొక్క లోపమువలననే గాక వారిపై నధ్యక్షతవహించిన జిల్లాబోర్డువారిది కూడ నని చెప్పటకు సందియములేదు. అయినను లోకలోభండు పనులనిమిత్తము వైకము లేదనియు అందునిమిత్తమై రోడ్లునెన్ను నెక్కువజేయు నధికారము జిల్లాబోర్డుల కిచ్చుట లోకలోభండు అట్లను సవరణ చేయుట యవసరమని మాజిల్లాబోర్డువారు తమయభిప్రాయమును వికకంఠ్యముగ తెలుపుచు శ్రీ గోపాలయ్యగారి పరిపాలనాసామర్థ్యమును మెచ్చుకొనికాబోలు వారి వేతనమును రూ 700-1000 ల ప్రేక్షకున కభివృద్ధిచేసిరి.

వృత్తాంత లేఖలు.

ఏలూరు వార్తలు.

(గృహవిశేషముని యొద్దనుండి.)

ఏలూరు అక్టోబరు 4:—ఏలూరుబజారులో అన్ని విధములయిన సరకులను యుద్ధమునకు పూర్వవేధరతుల అమ్మబడినవియ, యుద్ధము ఆరంభమయ్యున్నదిగాన నగలుగూడ, నగలు మేవిధముగా అమ్మబడుచున్నదియు, ఈక్రింది జాబితావలన తెలియగలదు. ఏలూరుకు చుట్టుప్రక్కలనున్న బస్తీలలోకూడ భరణ ఇచ్చుమించుగా నీక్రిందివిధముననే మారీయుండవచ్చును.

యుద్ధమునకు		
సరకులు	పూర్వపురము	ఇప్పటిధరలు
నెం. 171 రు మల్లు	6-5-0	6-10-0
నెం. 90:00 రు కేండ్రికు	8-10-0	8-11-6
న 22 పులిమార్కుమల్లు	4-7-6	4-11-0
సక్యనారాయణమల్లు	8-11-0	4-0-0
కల్లిపులిమార్కుమల్లు	5-1-6	5-5-6
న 9000 గానుగోమల్లు	7-8-0	7-12-0
క్రొంకువారి	7-9-0	7-14-0
పంటదినములు వగయరాలు.		
1. ధాన్యం 2 సా 1 కి	6-0-0	5-4-0
166 పానులు గలది.	5-12-0	
2. తెలకడిడి పుట్టి 1 కి	28-0-0	17-0-0
3. కొబ్బరినూనె పుట్టి 1 కి	130-0-0	105-0-0
4. నవ్వులనూనె పుట్టి 1 కి	95-0-0	85-0-0
5. నవ్వులు 164 పానులకు 2 సా 1 కి	15-0-0	18-8-0
		18-0-0
6. అయిదం పుట్టి 1 కి	80-0-0	65-0-0

నర్సాపురం వార్తలు

(గృహవిశేషముని యొద్దనుండి.)

నర్సాపురం అక్టోబరు 4:—మాడివిజుకు యిది పూర్వగానూ పేంపుదొరవారికి తిరువత్తూరు నియోజి. వీరు సామాను తీసికొని గారు. మాటెలరు హైస్కూలు చును కలసి వీరిని గౌరవించుచు, హైస్కూలు హాలులో చేసిరి. మాపట్టణము చుట్టుకు విచ్చేసి

యుండిరి. సభ్యులందరకును ఫలాహారములు, తాంబూలములునొసగుబడివి. హాలు అంతయు, క్రోటనులలో నలంకరింపబడినది. మా సబుకలెక్టరు క్రాప్తను, దొరవారును, బాంకుయేజంటు, బార్డయను దొరగారునుకూడ యీసభకు విచ్చేసియుండిరి. పేంపుదొరగారును, క్రాప్తనుదొరవారును, సభ్యులందరితోను అనుమతి లేకుండకలసి ముచ్చటించి వారి నానందింపజేసిరి. పిమ్మట హైస్కూలు హెడ్డుమాస్టరు జనురామరావుగారు లేచి, పేంపుదొరగారి కుగణసంపత్తిని వారియొకమగ్యమును వారు టైలరు హైస్కూలుకును, యందలి విద్యార్థులకును చేసిన యుపకారములను, వారు కమిటివారికిని, హెడ్డుమాస్టరుగారికిని, కూర్చున్నవారందరినీ సభ్యులనుగూర్చియు, బ్రహ్మాండమయిపుటిసబుకలెక్టరుగారుకూడ హైస్కూలుయొద్దనట్టియు దారభావమునె జూప ప్రార్థితులనియు నుపన్యసించిరి. పేంపుదొరవారు తామంత కాశ్యతమయిన పనిచేసినానో లేదో సందేహమనియు, యీసంవత్సరము స్కూలు ఫయనలు పరిశీలించి, సర్సాపురం, తణుకు. స్కూల్స్ ప్రవర్థమును, చెప్పలేని యున్నవనియు, హెడ్డుమాస్టరుగారు వారి సహకారులును, గట్టివారనియు, వారు నర్సాపురంలో గడపిరోజులు చాల మంచినియు, మరువజాలనియు మొదలైన సంగతులుచెప్పిరి. తరువాత దొరలు హెడ్డుమాస్టరుగారిచే ప్రవృత్తులలో నలంకృతులైరి. కరతాశధ్యనులతో సభముగిసెను.

యనై టెడ్డు సర్వీసుక్లబ్బు

ఇది పేంపుదొరవారిచే నీడటణమునందలి గవర్న మెంటు ఉద్యోగముల యుపయోగాగ్ధము రెండుసంవత్సరముల క్రిందట స్థాపింపబడినది. ఈక్లబ్బుకు, పేంపుదొరవారు ప్రసిద్ధులుగాను, గురుమేఘస్వామి కామరాజు వెంకటప్పయ్యగారు వైస్ ప్రెసిడెంటుగాను నియమింపబడిరి. దొరవారిచుట్ట గురుకలెక్టరుగా నున్నంతకాలము, యీక్లబ్బు ఉచ్చదశకుండున్నది. వేట్ మెంటును కోర్టు ఒకటివేయబడినది. కలెక్టరు ఆఫీసు మునసబుకోర్టు మొదలగు ఆఫీసుల గమస్తాలందరును సాయంత్రము. 5 గంటలకువచ్చి, బంతులాడుచు పేషంతువుచుండిరి. పేంపుదొరవారు ప్రిన్సిపలుడూటీకి వెళ్లిన తరువాత క్లబ్బు మొంబర్లకడినియందు శ్రద్ధకొంచెము క్లగవారంకొంచెము, అట్టిసిటిలో క్రాప్తనుదొరవారువచ్చి ఒకమీటింగు చేసి, క్లబ్బుకు పునర్నిర్వహణపోసిరి. వీరును వెంకటప్పయ్యగారును, నిచ్చటనున్నంతకాలము, యిది నిరాటంకముగా జరుగుననియు గవర్న మెంటు

గుమస్తాలు యిందులఫలము పూర్తిగా ననుభవించురనియు, తలచెదము.

నర్సాపురంతాలూకా బోర్డు

ఈతాలూకాబోర్డు క్రిందభీమవరం తణుకు, నర్సాపురం అనుమాడుమంచి డెల్టాతాలూకాలు ఉన్నవి. గవర్న మెంటు రివిన్యూతోపాటు బోర్డుకుకూడ మంచివెన్ను ననూలగుచున్నది. ఈతాలూకాబోర్డువారు ప్రతిసంవత్సరము రోడ్డు మరమ్మతు నిమిత్తము నుమారు ఒకలక్షయేబదికేలు కర్చు పెట్టుచున్నారని తెలియుచున్నది. కాని రోడ్డుయొక్క స్థితిమాడ చాల భయంకరముగా నున్నది అట్టి దోడ్డిట్ల తాడెవల్లిగూడెము, మొదలగురోడ్డుమార్గ వర్షకాలములో, కొన్నిచోట్ల బండ్లును మనుష్యులును నడచుటకు, బండల వలన బహుకష్టతరముగా నున్నది. ఏటేట మరమ్మతుచేయుచున్నను రోడ్డు యిట్టి స్థితిలో నెందుకు ఉండవలెనో అన్న సంగతి, మా తాలూకాబోర్డుమెంబర్లు యెవరును, పరిశీలించుచున్నట్లు కన్పించదు. కంకరమంచిదికాని లోపముననో, మరియొకర లోపముననో, రోడ్డుస్థితి యధాప్రకారముగానే యున్నది. రెండవది, రాయచోరగారిచుట్ట సబుకలెక్టరుగా నున్న కాలములో, రోడ్లు మంచిస్థితియందుంచినారు. వారందరూ చాల గ్రామములకు విశేషరోడ్లు నేర్పను అయినవి. కాని అవియిప్పటికిని పూర్తిగాలేదు. ఈ యసంపూర్తిపని వలన ప్రజలకు పశువులకు వాధలు పొచ్చుచున్నవి. వర్షకాలములో మట్టిరోడ్లువైసి, బండ్లు యెడ్లు కూరుకుపోయి, బహుశ్రమ కల్గించుచున్నది. మా క్రొత్తప్రెసిడెంటుగారి యీసంగతులను విచారణచేసి ప్రజలవాధలను నివారణచేయ ప్రార్థితులు.

జూబులు.

రాజుచుండి శ్రీకృష్ణమూర్తి.

అయ్యా,

దొరేతిస్థిమరు కడచినరాత్రి 9 గంటలకు రాజుచుండి లేపున చేరినది. బొబ్బిలంకలో కంట్లాక్టర్లు చాలసామానులు వేయించినారు. ప్రయాణికులు సుమారు 3000 ఉండవచ్చును.

బొబ్బిలంక రేవునుండి 4 గంటలకు బయలుదేరి : శ్రీశైవరంశెల్లి. అచ్చటనుండి బయలుదేరి రాజుచుండి వచ్చుదారిలో బొటసా రులఅవస్థ ఇంతింత అని చెప్పట కలవికాదు సరేకదా, స్త్రీమరులో ఒకదీపముఅయినను లేదు. ఈఅవస్థ ఇట్లుండగా బోయిలర్ నులో, స్త్రీము తగిలిపోయినదని ఫయిర్ మేన్లు అన్నారు. కొందరు బోయిలర్ నులో మిస్టేక్స్ ఏదోఉండుటవలన స్త్రీము తగిలిపోయినది. కాని మరియొకటికాదు అని అనుకున్నారు. అంతట స్త్రీములేదు అని నడిగోదావరిలో లంగరుజేసి, అంతట విస్తారంగా గాలివానవచ్చింది అప్పుడు పెద్దలు చిన్నలు గొల్లన గోలునెట్టినారు. కాబట్టి శ్రీ శ్రీస్థితిబోర్డు ప్రసిద్ధులువారను శ్రీ తాలూకాబోర్డు ప్రసిద్ధులువారును శ్రీ శ్రీస్థిమరుల్లివిషయములో చాలశ్రద్ధకలుగచేసికొని తగుకట్టు జిట్టములు చేయకపోయినట్లయితే కంట్లాక్టర్లవలన ప్రజలకు చాలయబ్బందులుకు కష్టములను రాగలవు. మీరు ప్రజాక్షేమముకోరువారగుటవలన నింతగావ్రాసికొంటిని. ఈసంగతులు జరుగుచున్నప్పుడు నేను స్త్రీమరులోనే ఉన్నాను.

ఒక బొటసారి.

యుద్ధవార్తలు.

వైనికుడుధరించు పాదరక్షలఖరీదు రూ 10-8-0.

ఇప్పుడు జరుగుచున్న యుద్ధవ్యయము దినమునకు 18,00,00,000 రూపాయలని తేలుచున్నది.

2000 జనులుగల బ్రాండను అనునాంగ్రామమునుండి 75 జనులు నైస్యమునందుకేరి.

ప్ర్యారినునగరమునందలి 2500 బౌద్ధులలో 2000 మంది యుద్ధమునందు కేరి.

నెపోలియను మూడేండ్లలో నోడింపబడిన ప్రప్ర్యానం: 21,87,50,000 నమూనాచేసెను.

రష్యాకక్రకైయొక్క దగ్గరచుట్టములలో పడునొకండు గురు యుద్ధమునందు గలరు.

డెకన్ గురుగూర్గం పంపున వట్టులము గల రయి.

ప్రెస్బిటేరియన్లకు పంపున వట్టులము గల రయి.

తుల కొక యేటిసిప్తును తీసివేయుట కంగీకరించెను

జర్మనునగరమునం దిప్పుడు ట్రాముబండ్లను నడపుటకు వృద్ధులకు టికెట్లట్ల నిచ్చుటకు శ్రీలును నుపయోగింప బడుచున్నారు.

జెల్లియమునందు వ్యవసాయకలశ్రీలు యుద్ధభటులకు రొట్టెలను, జాన్నును, మద్యములను కానుకలుగ నర్పించుచున్నారు.

జర్మనీదేశమునకప్రతిసంవత్సరమునందును 243,00,00,000 రూపాయల విలువల ఆహారపానీయములు దిగుచుతి చేయబడుచున్నవి.

జర్మనుల పెద్దజిల్లాంతోనాకలు 2000 మైళ్లదూరము పోయవచ్చుటకు తగినవేధనమును గలిగియుండును. (ద్రవేధనమున కెరిగినువంటి మండేనునె.)

జర్మనులకు 800 కోట్లరూపాయల విలువగల వ్యాపార నాకలు గలవు. వానియందు 90 కోట్లరూపాయల విలువగల నాకలొంగేయుల శతమైవి వారికిగల 800 నాకలలోను 280 ఆంగ్లేయులకు జిక్కినవి.

13½ అంగుళముల మూత్రాల ఆంగ్లభీరంగులు 17 గజములు పొడుగును గలిగియుండును. 60,000 టన్నుల బలమునగలిగి యుండును. గుండు 6 అడుగుల పొడుగును, 86 అంగుళముల చుట్టుకొలతను 1250 కతులరపువు గలిగి యుండును. ఒకగుండు ఖరీదు రూ 2250. ఈగుండు 15 మైళ్లదూరము పోగలదు. ఆకర్షణశక్తికి ప్రతిఘటించి గురికి తగులుటకు 22,000 అడుగుల ఎత్తు గుండుపోయి తిరిగి దిగవలసి యుండును. గుండు 15 మైళ్లదూరము పోజాలినను సామాన్యముగ 5 మైళ్లదూరమున గురిచెట్టికాల్పుట వాడుకయైనది. గుండు 5 మైళ్లదూరము చేరుటకు 12 పెకండులు పట్టుననిమిషమునకు 25 మైళ్ల వేగమున పోవును. గుండు శక్తులు యెడలకు తగులుచున్నది లేనిది దుర్బిణివలనను మంటవలను గమనినబడును. ఈరెండుపద్ధతులు. గాక ఆంగ్లేయుల కొక రహస్యమైన పద్ధతియును దెలియునటు. నాకాదీయెద్దము పొగయోవలు నడుచుచుండగా జరుగునుగాన శక్తులు పావలకు తగులునటులు గుండ్లను కాల్పుటకు చిరకాలాభ్యాసము నునైపుణ్యమును గావలసి యుండును.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

SITUATION STILL UNCHANGED.

INDIAN LOYALTY APPRECIATED.

(REUTER'S AGENCY)

There is lull again to-day in news. "The general situation is stationary. The battle continues on the left wing. The allies have repulsed day and night attacks in Argonne and on the heights of the Meuse." This is the report from the central theatre. In the East Russia seems to have made sufficient progress in as much as the Germans are endeavouring to hold fortified positions along the frontier of their own country from Wirballen to Lyck. The news that the German Kaiser's nephew is on the "Emden" is confirmed by the statements of the German Press.

GREAT BRITAIN.

England and the War.

Recruiting Continues Brisk.

The British Army standard of height was raised a few weeks ago but men are still joining in excellent numbers.

Raw Cotton Reserves.

Sir Charles Masara's Proposal.

LONDON, October 6.—(1 P. M.)

The "Daily Telegraph" says that the Government is likely seriously to consider Sir Charles Masara's proposal for building of reserves of raw cotton. Unless speedy improvement sets in almost complete stoppage of production is to be expected.

Egyptian Red Cross Society.

The Egyptian red-crescent Society has given thousand pounds to the British Red-cross Society.

Contraband of War.

A Fresh List.

Information has been received here that the exportation of the following articles from the United Kingdom has been prohibited to all destinations:—Harness and saddlery which can be used for military purposes, khaki, serges, per oxide of manganese.

The Liverpool Chamber and Indian Loyalty.

KARACHI, October 6.

The "Sind Gazette" has received the following:—The Liverpool Chamber of Commerce passed the following Resolution at a special meeting:—The Liverpool Chamber of Commerce desire to place on record their deep sense of admiration and gratitude for the magnificent rally made by the Indian Empire to the side of the Mother Country in this time of trial for the whole British Empire. They desire especially to state that the splendid contributions the Indian Empire are giving to England in men and material are appreciated warmly by the business community not only of the city of Liverpool but throughout the whole of the United Kingdom.

A Ministerial Appointment.

KARACHI, October 6.

Lieut.-Colonel Sir Mathew Nathan has been appointed Under Secretary to the Lord Lieutenant of Ireland.

FRANCE.

Fighting in France.

Situation Stationary.

Attacks Repulsed Day and Night.

LONDON, October 6.—(1-10 A. M.)—

A Communique issued in Paris at eleven o'clock yesterday evening said:—The general situation is stationary. The battle continues on the left wing. We have repulsed day and night attacks in Argonne and on the heights of the Meuse.

German Communications.

Cut off Twice.

ROUEN, October 6.—

A message of yesterday's date to the "Daily News" says that on two occasions a small force of the Allies has temporarily destroyed communications at the rear of

the German Army, with the result that there has been a sudden cessation of the activity of aeroplanes which ran short of petrol and food supplies, have been disorganised for some days.

GERMANY.

Strength of the German Army.

The "Times" Petrograd Correspondent states that according to reliable information the invading armies include at least 15 Army Corps to which must be added the Austrian forces around Cracow.

In British East Africa.

RAIDS BY THE ENEMY.

All German Attempts Repulsed.

SIMLA, October 6.—

The following is the Secretary of State's cable to the Viceroy despatched at 9 P. M. yesterday:—The Colonial Office states that all attempts made by the Germans during September to invade British East Africa were repulsed. The raiding parties in every case were defeated and forced to retire.

German Firms Using Dutch Names.

KARACHI, October 6.—

The following letter received by a European firm in Karachi is published by the "Sind Gazette" as indicating one of the many ways in which German merchants are endeavouring to carry on their trade by submerging their own name and appointing a Dutch firm at Amsterdam to act for them, as it is hoped that their business will be treated by British and Indian firms as neutral business:—"In consequence of the present prevailing martial complications in Europe, your letters and business papers intended for us reach us very irregularly or generally not at all and we also are not always in a position to give you news from here. To remedy this unfortunate state of affairs, we request you to direct your letters etc., inside as well as in the outside address, instead of as hitherto to the Insurance Co., at Hamburg, until further notice to our representative in Amsterdam Messrs. Mijnaerends De Rooy Nieuwe Kijds Voorburgwal, 158, who in a trustworthy manner have declared themselves ready to forward the sendings intended for us from now onwards. Our letters to you will likewise go through the intermediary of the above named firm. We hope it is possible in this way even during the continuation of war to remain in constant touch with our representatives and to avoid unpleasant delay for both parties".

German Firms in Bombay.

Incorporation in India.

BOMBAY, October 6.—

Many of the German firms doing business in Bombay are incorporating their firms in India. This has proved a distinct advantage in the way of getting delivery of goods arrived per the Hansa Line boats which were seized as prizes of war. Delivery in every case in being granted on the firms furnishing security in cash. They are following a system of "drag on" in supplying customers orders, partially, keeping as much stock in hand as possible without losing much business.

German Steamers in Marmagoa.

Difficulty of Recovering Cargo.

KARACHI, October 6.—

The Bombay Chamber of Commerce are still negotiating for the recovery of cargoes of the German steamers sheltering at Marmagoa, but so far no definite result has been achieved.

Duchess of Luxemburg Imprisoned

Army Transported to Germany.

LONDON, October 6. (1 P. M.)

Grand Duchess of Luxemburg has been interned in the castle at Nuremberg and Luxemburg army numbering 250 men has with the exception of the Commandant been transported to Germany.

German Sharpshooters.

Reason for Disproportionate Losses.

LONDON, October 6.—

Every German regiment has a body of sharpshooters who pick off the enemy's officers. This accounts for the disproportionate losses which have occurred among the allied officers especially among the French.

German Heavy Guns.

Havoc Wrought.

LONDON, October 6.—

The "Times" correspondent describing the havoc caused by shells from the German heavy guns says that nothing is left standing within forty or fifty feet. One shell dropped among a squad of forty horses and the whole batch was blown to pieces.

German Docks Busy.

Building Fifty Submarines.

LAHORE, October 5.—

The following is a "Civil and Military Gazette's" cable:—

LONDON, October 3.—

The Copenhagen correspondent of the "Times" says that feverish energy is being displayed at the German docks.

It is reported that 50 submarines are being built.

Nephew of Emperor William.

On Board the "Emden."

LONDON, October 6.—

German papers state, that Prince Franz Josef of Hohenzollern, nephew of Emperor William, is on board the "Emden."

RUSSIA.

The Eastern Theatre.

RETREATING GERMANS.

Trying to Hold Fortified Positions.

PETROGRAD, October 6.—(5-25 A.M.)—

It is officially announced that the retreating Germans are endeavouring to hold fortified positions along the frontier from Wirballen to Lyck.

The Fight on the Neimen.

Deadly Effect of Russian Artillery.

ALLAHABAD, Oct 6

The "Pioneer's" London Correspondent 3rd October:—The "Morning Post's" Correspondent sends later intelligence of the German attempt to cross the Neimen that the operations were on a considerable scale and the losses proportionately more than was supposed. This was largely due to the practice of the Russian heavy artillery work which cruelly surprised the German troops, were under fire from the Russian guns and suffered enormous

TELEGRAMS.

TURKEY.

The Allies and the Dardanelles.

Where "Goeben" and "Breslau" Stand.

CONSTANTINOPLE, October 5.—(2-40 P. M.)—

The Ambassadors of the Triples Entente say that the closing of the Dardanelle affects Turkey more than the Allies and consequently if Turkey so wishes, it may remain closed indefinitely. The fleet of the Allies cannot withdraw until "Goeben" and "Breslau" are in the true sense Turkish warships. The German crews are still on board and although the vessels are flying the Turkish flag, others are still liable to the influence of Germany.

JAPAN.

Heathen Japan.

Sir Claud Macdonald's Testimony.

LONDON, October 6.—(12-50 P. M.)—

Sir Claud Macdonald refers in a letter to the "Times" the recent protest of German Theologians against the inclusion in war of the "Heathen Japan" under the pretext of the alliance with Britain. Mr. Macdonald says, it is not known as generally as it ought to be, how straightforward, honest, dignified, and loyal to us was the Japanese conduct of negotiations before and after the Russo-Japanese war, and how courteous and chivalrous was their conduct to their opponents in defeat.

Treatment of the Enemy.

Fullest information regarding the wounded Russians for transmission to their friends was immediately obtainable even details were sometimes telegraphed.

An Example to Christian Nations.

Mr. Macdonald says that Baron Hardinge who was at that time British Ambassador in St. Petersburg can bear him out in this connection. Mr. Macdonald ventures to think that some Christian nations, not for getting Germany, have much to learn of the Christian virtues of chivalry courtesy and honesty from "Heathen Japan."

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

The Incoming Mail.

SIMLA, October 6.—

The S. S. "Medina" with outward mails of the 19th ultimo is expected in Bombay at daybreak on Friday.

The Calcutta Stock Exchange.

The meeting in Calcutta to consider reopening of the Calcutta Stock Exchange has been adjourned to Monday next.

CALCUTTA.

The Irrepressible "Emden."

Story of a Norwegian Steamer.

CALCUTTA, October 5.

Another story of the German Cruiser "Emden" has come to light with the arrival in Calcutta of the Norwegian steamer "Ocean" (2872 tons). It appears that this vessel which left Bombay for Calcutta to fetch cargo of coal was held up by the "Emden" on 25th September so near to Colombo that the reflection of the harbour searchlights was distinctly visible. Being a neutral ship and carrying no contraband she was allowed to proceed on her way unmolested.

The Captain's Testimony.

Captain Christensen bore further testimony to the polite behaviour of the Commander of the "Emden". He said:—"We were nearing Colombo at about 9 P. M. On the 25th when suddenly heard some one hailing us. At first I could see nothing but it was a dark night but gradually I perceived the outlines of three-funnelled two masted cruiser with the or looking very much like a Hansa Liner standing alongside. The Commander brought his ship right alongside and a conversation with him. He was most polite and spoke perfect English so that at first I thought it was a Warship that had accosted us.

Ordered to Proceed.

I asked him if I might proceed and he said:—"With that we went ahead and he went at full speed to westward with I was hardly certain then that it was a hearing that British ships were not, I am convinced, that it was a faint was of much lighter grey.

TELEGRAMS.

The "Komagata Maru"

Eighty-five People Evading Arrest.

CALCUTTA, October 6.—

Out of the 321 passengers of the "Komagata Maru" only 85 are now evading arrest. Of the others, 60 quietly went to their homes in the first special train and the remainder except those already mentioned as casualties are under arrest.

Story of the Arrested Sikh.

Arrest of the Sikh absconders in connection with the Budge Budge affray is going on steadily. In addition to the arrests already reported, one clever arrest was made on Monday evening by the Railway Police at Bally Station. The Sikh in question who refused to give his name, had his hair cropped short, his beard shaved off and wore Bengali saree. He was inducing a passenger to buy him a short journey ticket when he was arrested. The man was sent to the Alipore jail.

Further Arrests.

Two more arrests have been made in Hooghly district. Five were arrested at Goalundo station on the 2nd instant. On the same day two were taken at Barrackpore and two at Ichapore. One was arrested this morning at Baranagore.

The Absconding Sikhs.

Arrested at Howrah and Sealdah.

CALCUTTA, October 5.

Chandan Singh, a "Komagata Maru" emigrant who had managed to elude the police so far was arrested at Sealdah Station this morning. The man was placed before the Police Magistrate of Sealdah who transferred the case to the Alipore Magistracy. Five more emigrants who were arrested in the Howrah District have been conveyed to the Alipore Jail.

BOMBAY.

A Fire on a Steamer.

BOMBAY, October 6.—

A small fire occurred this morning on board the steamer "Barbera" belonging to the B. I. S. N. Company, berthed at Alexandra Docks. The fire which was burning amongst the ships stores consisting of choir matting, was soon put out by the fire brigade. The damage is estimated at one thousand rupees only.

Afghan Trade Via Nushki.

KARACHI, October 6.—

Major Webb Ware in his comments on the Afghanistan trade via Nushki route states:—"The Nushki trade with Heart shows encouraging signs of vigour. It is to be noted that Indian as well as English goods of high class are favoured not only by the traders of Western Afghanistan, but also by the merchants of Upper Khorassan and that it is an error to suppose that because the Russian market is in a position to supply certain classes of goods very much cheaper than can be done from our side the same applies in the case of every type of goods.

BURMA.

A Severe Storm.

RANGOON, October 5.

The Principal Port Officer, Burma, has received information that a severe storm had gathered yesterday 150 miles west of Diamond Island and is moving northwards.

Notice to Mariners.

The following notice to Mariners has been issued by the Port Officer to-day:—"Lights at Spit Light Vessel, Eastern Grove Light House and leading lights in the river will be re-exhibited from Tuesday.

The S. S. Lanka.

Arrives with Mails.

RANGOON, October 6.—

The S. S. "Lanka" with the English and Indian Mails of the past two weeks, of which there were over two thousand bags, arrived here this morning. There was a large number of Government officials and Military officials who returned from leave. The voyage was exceedingly unpleasant owing to rough weather and intermittent rain squalls.

TELEGRAMS.

PUNJAB.

The Sadhu Murder Case.

Judgment Delivered.

KOTAH, October 6.—

To-day, judgement was delivered, by Munshi Sri Ram, Sessions Judge, in the Sadhu murder trial. Three accused Kesari Singh, Laheri alias Trabant and Hiralal were accused of the murder of Piry Ram Mahant of Jodhpur. In a lengthy judgment the Judge found Kesari Singh and Laheri guilty under section 302 and sentenced them to transportation for life. Hiralal was acquitted of the Major charge but was found guilty under sections 118 and 201 and sentenced to three years imprisonment under each head. The sentence to run concurrently.

The Lower Jhelum Canal.

A New P. W. Division Formed.

LAHORE, October 6.—

A new division for Lower Jhelum Canal circle has, says the "Civil and Military Gazette", been sanctioned to deal with the necessary designs and estimates for enlarging capacity of the above canal. The alterations are said to be necessary in order to meet the requirements of triple canals project which is now nearing completion.

The Contempt of Court Bill.

ALLAHABAD, October 6.—

Opinions on the Contempt of Court Bill are now reaching Simla and it is understood that they generally support the principle of this measure.

Doulat Rai's Liabilities.

LAHORE, October 7.—

It is understood that the scheme for compromising all civil liabilities of Doulat Rai, late Managing Director of Hindustan Bank Ltd., now in liquidation, has been arrived at through good offices of his brother Har-kishen Lal. The liabilities of Doulat Rai owing to Hindustan Bank have been put at twenty-five thousand rupees. It will be remembered that criminal cases have been pending against Doulat Rai before Multan Courts.

SOUTH INDIA.

Meyer Vs. Bowring Institute.

The District Court's Ruling.

BANGALORE, October 5.—

The District Court has overruled the defence objection in the suit Mr. Meyer Vs. Bowring Institute (for wrongful removal from honorary office), that the plaintiff from his patronymic had no right of audience in a British Court. The judge held that German surname is not "prima facie" incompatible with British Citizenship and having served as a Gazetted Officer in the Army Department of the Government Secretariat he was not by nationality incompetent to sue.

Indian Expeditionary Force.

Telegrams Received.

MADRAS, October 5.—

The Superintendent of Telegraphs informs that telegrams can now be sent to the officer and men of the Indian Expeditionary Force either in Egypt or at Marseilles, provided they comply with the rules of censorship.

Obituary.

ALLAHABAD, October 6.—

The death took place in England on the 16th September of Lieutenant Colonel A. B. Lindsay, 2nd Gurkha Colonel Lindsay as an officer of the General Staff had been employed for sometime at the War Office and it would appear that the strain of work at high pressure that has prevailed since the end of July, bore him down.

LONDON, October 6.—

Death is announced of Lieut. Colonel Byam Abbot, late foreign department Government of India.

American Commercial Agent.

His Prospective Tour in India

BOMBAY, October 7.—

The American Consul at Bombay writes that Mr. Ralph Milton Odell, special Commercial Agent of the Department of Commerce at Washington is now on his way to India for the purpose of making an intensive study of cotton goods trade in this country and thus promote business between these two friendly countries.

వార పత్రిక

చందాదారుల శిల్పటిపిత రూ. 2-8-0

ఈ పత్రిక యొక్క యుపయోగము చెడివిన వారలకు తెలిపితిమి యున్నది.

ఇంతకుముందు కడత్రేక సంగతి నెరుగని దేశభాషా విమర్శకుల వందలాది ముద్రానా పత్రికను దెప్పించి పోయినాము.

తెలుగు పత్రికల యందెల్లను నెక్కువ వ్యాపకముగల వార్తాపత్రిక.

భూలోక వార్తలను వ్యవహారములను దెలిసుకొనుట కిది తగిన పత్రిక.

దినపత్రిక యక్కిరలేని వారలకు వారపత్రిక పంపబడుచుండును

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,
పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మదరాసు.

నోటీసు.

కొందఱు విలేజుకులు కాగితము రెండు ప్రక్కలును జలుగుగా వ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటతో ముద్రణకార్యము మిక్కిలి హుచున్నది. కావున దయయగాని విరళము గాగితమునకు ఒకచే పునః వ్రాసి పంపుదురు మని ప్రార్థించుచున్నాము. [ఆ. ప. సా.]

మోహినీ తైలము.

నీలముల నూనెగల సీసా 1-కి వెల 0-12-0 లు
ప్రీ పురుషులు వాడుటకు మోగ్గుమైనది.

మెదడుకు చలువజేయును.
కండకు చలువజేయును.
వెండ్రుకలు పెరుగును.
వెండ్రుకలు రాలకుండును.
వెండ్రుకలు నునుపుజేయును.
మనోహరముగా నుండును.
సువాసన గలిగి యుండును.
వేలకు వేలు
సీసాలు విక్రయము.
తప్పకకొనుట యుక్తము

ఇది మనోహరమము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీజులు, ఉద్యోగియులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, విశ్రాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహలావణ్యములకు ప్రావగు కురులను మనోహరముగ జెంచి కాపాడును. ఒకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు.

జ్వర హరి.

సీసా 1-కి వెల రూ. 0-12-0

జ్వరము శరీరమునందు రక్తభేదము, రక్తగతిభేదమువలన గలుగును. సాధారణముగా నీటి, గాలి, స్థలపుమార్పువలనను దేహమునకు గాసి వలనను జ్వరమువచ్చును. జ్వరహరిని అయిదు గూటలు సేవించిన పట్టువిడుపు జ్వరములు, చలి పుణజ్వరములు మొదలగు సమస్తజ్వరములు మానును; కొద్దిదినముల సేవించిన శరీరము యధాస్థితినిజెంది ఆరోగ్యము గలిగియుండును.

గ్రహణిమాత్రలు.

20 మాత్రల డబ్బీ 14 రూ. 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బ క విరేచనములు, జగట విరేచనములు, అజీర్ణవిరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే పారి వును. వీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును.

అమృతాంజనము డిప్లో, } 109, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి.
9, జహంగీరుబీధి, మదరాసు.

తేలు మందు.

వెల సీసా 1-కి 0-8-0, వి. పి. సహా 0-12-0.

తేలుకాటువలన అపాయములేదు గాని విశేష బాధగలదు. విషము నెత్తురుతో తేలుకాటున ప్రవేశించదు. బాధనరములవెంట పెద్దనరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును మొద్దగునటుల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావకము ననేకులు పరీక్షించిరి. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను రబ్బరు బిరడాగల సీసాలో మందు పోయబడినది. కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధమాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

క ఫ హ రి

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. 1. శ్లేష్మము వీన ఏర్పడుదగ్గు, 2. శీతకాలమున ప్రబలింప దగ్గు, 3. శ్వాసకోశముల సూక్ష్మనాళములందు ఏర్పడుదగ్గు 4. ఉబ్బనము, 5. శ్చయదగ్గు. దగ్గుకు సేవించవలసిన మందు దగ్గువిధమునుబట్టియుండును. శ్వాస పిల్లి కూతలు ఎగిరోప్పు ఆయాసము మొదలగు కఫరోగములు శ్వాసకోశముల సూక్ష్మనాళములయందు ఏర్పడు బొగ్గుపులుసువాయువు త్వరలో ప్రాణవా యువునకు మారనందున కలుగును. కఫరోగములు మేహకారకమునబట్టి శరీరమున బలహీనత యేర్పడినకొలది వృద్ధిజెందును. దగ్గుగల ప్రతివారు దీనిని వెంటనుంచుకొనుట మంచిది.

క ఫ హ రి చూ ర్ణము.

ఈ చూర్ణము వనమూలికలచే చేయబడినది దగ్గు, ఉబ్బనము, కాసవీన శ్లేష్మజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట మంచిది. చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0.

కలరామాత్రలు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా ప్లేగునలనే ఒకవిధమైన అంటుజాడ్యము. ఇది గాలియందు నీటియందుపరమాణువులైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట నీటిని కాచిత్రాగుట యుక్తము.

వజ్రగుళికలు.

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు, నరపటుత్వమును కారణములు. రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము. ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాయామమువలనను, జీతేంద్రియత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖ రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయును. దీనివలన శుక్లనప్తము, స్థలనము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును. వైజబ్బులకు వజ్రగుళికలు ప్రజాయుధమువంటివి.

కుష్టుకు తైలము.

బీష్ప 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈతైలము పొడలు, బొల్లి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

అమృతాంజనం డిప్లో, } 109, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి.
9, జహంగీరుబీధి, చెన్నకట్టణము.

వజ్రగుళికలు.

ధాతుపుష్టికి, బలమునకు, రక్త పుష్టికి, శక్తికి, వజ్రాయుధము. 20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి వెల 1-0-0

తామర తైలము

నీకు తామరబాధగలదా?

ఒక్క మా తామరతైలము డబ్బాను ఆరు అంచాలకు కొని నాలుగైదు సార్లు రాచినయెడల తామర నిర్మూలమగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరుఅంచాలు తిరిగితిరిగి కొన వచ్చును.

అనేకసంవత్సరములు, మాసములు బాధపడిన వారు దీనివలన తక్షణమే సుఖముపొందిరి.

హా! నిదురపట్టక బయట బయటనుండు ఆవర్షక వానైకము వద్ద.

సుఖభోగి తైలము.

డబ్బీ 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0

అన్నివిధముల వ్రణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును గాఢ సుంధ మాన వలెనీ మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును.

చుండుకు నూనె.

వెల సీసా 1-కి రూ. 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెనురాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెల్లుగుకలది హానిగలుగక చక్కగా జెరుగ గలవు.

గజ్జికీ తైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జ, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్నపిల్లలకు విశేషబాధను గలిగించుచున్నవి. ఈతైలమును నాలుగుపూటలురాచిన తప్పక పనిజేయును.

అమృతాంజనము డిప్లో, } 109, ఫ్రేకోడ్డు, బొంబాయి.
9, జహంగీరుబీధి, మదరాసు.

విజ్ఞాపనము

వారపత్రిక చందాదారులు పత్రికచేరేదని వ్రాయు నప్పుడుగాని మరియితర సాంబంధమున నుత్తరములు వ్రాయునప్పుడుగాని అచ్చుతో ముద్రింపబడిన వాటిపై కు ముందుగానున్న నెంబరును తప్పక వ్రాయవలయును. అట్లు వ్రాయలేని జవాబులు సులభముగా నొసంగుటకు నీలుపడదు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వారపత్రికతో నవశ్యములేదేని వారపత్రికపై అచ్చుతోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంపవలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్నసొమ్ము దినపత్రిక చితాలో జేర్చబడును. వ్యవస్థాపకుడు.

